

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

‘Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία
χρόνια.’

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΖΑΡΕΛΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

ΑΜ: 41/00

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΜ: 367/03

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΚΥΡΜΙΖΟΓΛΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 2011

Περίληψη

Στο νέο διεθνοποιημένο περιβάλλον όπου οι τεχνολογικές μεταβολές έχουν επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην εργασία και το κεφάλαιο ο εκσυγχρονισμός των φορολογικών συστημάτων αποτελεί σημαντικό εργαλείο στην προσπάθεια των κρατών για οικονομική ανάπτυξη και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών τους. Κύριοι στόχοι των μεταρρυθμίσεων αυτών είναι συνήθως η απλοποίηση, η διαφάνεια, το χαμηλό διοικητικό κόστος, η κοινωνική δικαιοσύνη καθώς και η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Σήμερα, αρκετά χρόνια μετά την ένταξη της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και την υιοθέτηση του Ευρώ ως ενιαίου νομίσματος, η οικονομία της Χώρας μας βρίσκεται εκτεθειμένη στους κινδύνους της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης. Είναι πλέον πρόσφορος ο χρόνος για τη συνολική δομική αλλαγή του φορολογικού μας συστήματος, η οποία θα πρέπει να κινηθεί πλέον έξω από τη λογική αποσπασματικών βελτιώσεων του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, έτσι ώστε το φορολογικό σύστημα να καταστεί βασικός μηχανισμός ανάπτυξης και αναδιανομής του εισοδήματος και παράγοντας ανάπτυξης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	5
Κύριο Μέρος.....	6
Στατιστικά μεγέθη Ελλάδας.....	8
Η διάρθρωση των κρατικών φόρων.....	9
Μελέτη του IOBE για το φορολογικό σύστημα.....	10
Η συγκρότηση του φορολογικού συστήματος.....	14
Οι δυσχέρειες παρακολούθησης των αλλαγών.....	16
Η φοροδιαφυγή και οι προσδιοριστικοί παράγοντες της.....	18
Οι σχέσεις φορολογικής διοίκησης και φορολογουμένων.....	19
Το φορολογικό σύστημα και η οικονομική δραστηριότητα.....	20
Η κατανομή των φορολογικών βαρών και η διανομή του εισοδήματος.....	21
Διαπιστώσεις του ισχύοντος φορολογικού συστήματος.....	25
Φορολογικές μεταρρυθμίσεις 1998-1999.....	27
Φορολογικές μεταρρυθμίσεις 2000-2001.....	30
Φορολογικές μεταρρυθμίσεις 2002.....	32

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Φορολογικές μεταρρυθμίσεις 2005.....	33
Φορολογικές μεταρρυθμίσεις 2007.....	36
Φορολογικές μεταρρυθμίσεις 2008.....	40
Φορολογικές μεταρρυθμίσεις 2009.....	41
Φορολογικές μεταρρυθμίσεις 2011.....	41
Η σκοπιμότητα μιας ευρείας δομικής αναμόρφωσης.....	67
Η δυνατότητα μιας ευρείας φορολογικής αναμόρφωσης.....	68
Οι επιδιώξεις μιας ευρείας φορολογικής αναμόρφωσης.....	70
-φορολογική μεταρρύθμιση στα ακίνητα των offshore.....	58
-η έκπτωση των δαπανών.....	60
-αναμόρφωση των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων.....	64
Συμπεράσματα.....	73
Βιβλιογραφία.....	74

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο νέο διεθνοποιημένο περιβάλλον όπου οι τεχνολογικές μεταβολές έχουν επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην εργασία και το κεφάλαιο ο εκσυγχρονισμός των φορολογικών συστημάτων αποτελεί σημαντικό εργαλείο στην προσπάθεια των κρατών για οικονομική ανάπτυξη και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των οικονομιών τους. Κύριοι στόχοι των μεταρρυθμίσεων αυτών είναι συνήθως η απλοποίηση, η διαφάνεια, το χαμηλό διοικητικό κόστος, η κοινωνική δικαιοσύνη καθώς και η μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Σε πανευρωπαϊκό επίπεδο οι μεταρρυθμίσεις αυτές έχουν επικεντρωθεί στην διεύρυνση της φορολογικής βάσης με παράλληλο περιορισμό των εξαιρέσεων και φοροαπαλλαγών, στη σταθερότητα του φορολογικού συστήματος με στόχο την δημιουργία προβλέψιμου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, στη μείωση του αριθμού των φορολογικών κλιμακίων, στην εισαγωγή τεχνολογιών πληροφορικής και διαδικτύου κατά τις συναλλαγές με τους πολίτες, στην παροχή φορολογικών κινήτρων για την προώθηση της τεχνολογίας και της καινοτομίας, στην φορολογική αποκέντρωση προς οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ.

Η Ελλάδα, εκτός των παραπάνω προκλήσεων για τον εκσυγχρονισμό του φορολογικού συστήματος, καλείται να αποκαταστήσει και μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ κράτους και φορολογουμένων. Για τον Έλληνα πολίτη δεν αποτελεί συνείδηση η ανταποδοτικότητα μεταξύ παροχής δημοσίων αγαθών και απόδοσης

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

φόρων. Οι πολίτες μη έχοντας εμπιστοσύνη στην απόδοση των χρημάτων τους μέσω του κρατικού μηχανισμού, θεωρούν πιο συχνά απ'ότι συμβαίνει σε άλλες χώρες πως η φοροδιαφυγή αποτελεί αποδεκτή συμπεριφορά με αποτέλεσμα την υποβάθμιση των κρατικών παροχών και παρεμβάσεων. Προκύπτει έτσι ένας φαύλος κύκλος μεταξύ υποβάθμισης των παροχών του κράτους και φοροδιαφυγής.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Από τις αρχές της δεκαετίας του '80, η μια μετά την άλλη οι περισσότερες Χώρες του Ο.Ο.Σ.Α αλλά και αρκετές αναπτυσσόμενες Χώρες προχώρησαν σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις των φορολογικών τους συστημάτων.

Σήμερα, αρκετά χρόνια μετά την ένταξη της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα και την υιοθέτηση του Ευρώ ως ενιαίου νομίσματος, η οικονομία της Χώρας μας βρίσκεται εκτεθειμένη στους κινδύνους της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης. Είναι πλέον πρόσφορος ο χρόνος για τη συνολική δομική αλλαγή του φορολογικού μας συστήματος, η οποία θα πρέπει να κινηθεί πλέον έξω από τη λογική αποσπασματικών βελτιώσεων του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, έτσι ώστε το φορολογικό σύστημα να καταστεί βασικός μηχανισμός ανάπτυξης και αναδιανομής του εισοδήματος και παράγοντας ανάπτυξης.

Οι συνεχείς προσθήκες και τροποποιήσεις τα τελευταία 20 χρόνια ομολογούν από μόνες τους την ανάγκη μιας ριζικής δημοκρατικής φορολογικής μεταρρύθμισης. Στη χώρα μας ο κορμός του φορολογικού συστήματος ισχύει από το 1955. Οι όποιες παρεμβάσεις έγιναν την τελευταία τριακονταετία από το 1974, κάτω από το βάρος έντονων δημοσιονομικών προβλημάτων, όπως και οι τελευταίες μεταρρυθμίσεις, επέτειναν την πολυπλοκότητα του φορολογικού συστήματος και την αύξηση της

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

φοροδιαφυγής. Η αύξηση της φοροδιαφυγής δημιούργησε με την σειρά της μείωση της αναμενόμενης εισπραξης και κενό στον προϋπολογισμό.

Δημιουργείται λοιπόν ένας φαύλος κύκλος, όπου η επιβολή νέων φόρων δημιουργεί αύξηση της φοροδιαφυγής και η αύξηση της τελευταίας οδηγεί στην αύξηση του κενού στον προϋπολογισμό και στην επιβολή νέων φόρων.

Η ανάγκη για την αναμόρφωση του φορολογικού μας συστήματος, πηγάζει από το γεγονός ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα έχει γίνει πολύπλοκο, με μεγάλο κόστος διαχείρισης, είναι άδικο στην κατανομή των φορολογικών βαρών, δημοσιονομικά αναποτελεσματικό, αδυνατεί να εξαλείψει το έλλειμμα και να μειώσει δραστικά το ενοποιημένο χρέος της Γενικής Κυβέρνησης, νοσεί από εκτεταμένη φοροδιαφυγή, καρκινοβατεί στην είσπραξη βεβαιωμένων χρεών και γενικά δεν ανταποκρίνεται στις σημερινές και μελλοντικές ανάγκες της Οικονομίας και του Έλληνα πολίτη.

Η φορολογική επιβάρυνση στη χώρα μας (λόγος συνολικών φορολογικών εσόδων προς ΑΕΠ) αυξήθηκε σημαντικά μετά το 1995, ύστερα από την επιτυχή προσπάθεια εξυγίανσης της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας μας, προκειμένου να καταστεί πλήρες μέλος της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η φορολογική επιβάρυνση της οικονομίας μας είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη επιβάρυνση πέντε άλλων χωρών της ΕΕ (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Πορτογαλία και Ιρλανδία) και δέκα έξι, από τις είκοσι οκτώ, χωρών του ΟΟΣΑ. Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι, εξαιτίας του γεγονότος ότι η φοροδιαφυγή στη χώρα μας είναι εκτεταμένη και πιθανόν πολύ μεγαλύτερη του

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

μέσου όρου των χωρών του ΟΟΣΑ και της ΕΕ, η μέση επιβάρυνση όσων δεν φοροδιαφεύγουν είναι ακόμη μεγαλύτερη του αντίστοιχου μέσου όρου των χωρών του ΟΟΣΑ και της ΕΕ. Η προτεινόμενη μείωση φαίνεται επομένως να είναι αναγκαία.

Στατιστικά μεγέθη της Ελλάδας¹

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών με χαμηλό επίπεδο συνολικής φορολογικής επιβάρυνσης (περίπου 35% ΑΕΠ), σημαντικά χαμηλότερο του μέσου όρου της ΕΕ-15 (40% του ΑΕΠ) και παρόμοιο με το μέσο όρο των 10 νέων κρατών μελών. Η συνολική επιβάρυνση από το 32,6% του ΑΕΠ το 1995 αυξήθηκε στο 35% του ΑΕΠ το 2004. Αυτή η πορεία σύγκλισης προς το μέσο όρο της ΕΕ αντανακλά την ανάγκη χρηματοδότησης του αναπτυσσόμενου κοινωνικού κράτους. Δεν προήλθε από αύξηση συντελεστών αλλά από τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής.

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών που έχουν συγκριτικά χαμηλό επίπεδο άμεσης φορολογίας ως ποσοστό του ΑΕΠ, σημαντικά χαμηλότερο από το μέσο όρο της ΕΕ-15 και συγκρίσιμο με εκείνο των νέων κρατών μελών. Στην περίπτωση της άμεσης φορολόγησης φυσικών προσώπων, στην Ελλάδα καταγράφονται χαμηλοί ανώτατοι οριακοί συντελεστές φορολόγησης (40%) σε σχέση με τα λοιπά μέλη της ΕΕ. Στην περίπτωση των επιχειρήσεων ο ανώτατος συντελεστής φορολόγησης στην Ελλάδα βρίσκεται κοντά στο μέσο όρο της ΕΕ-15.

Το μερίδιο της έμμεσης φορολόγησης στα συνολικά φορολογικά έσοδα στην Ελλάδα είναι το τρίτο υψηλότερο στην ΕΕ των 15. Κατά την περίοδο 1995-2004 η Ελλάδα αποτελεί το κράτος μέλος με τη μεγαλύτερη μείωση της συνεισφοράς της

¹ www.iobe.gr, www.mnec.gr, www.statistics.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

έμμεσης φορολόγησης στα συνολικά φορολογικά έσοδα με σημαντική βελτίωση στην αναλογία έμμεσων και άμεσων φόρων (από 1,8 το 1995 σε 1,4 το 2004) ενισχύοντας τον αναδιανεμητικό ρόλο του φορολογικού συστήματος.

Στην Ελλάδα, οι ασφαλιστικές εισφορές ως ποσοστό του ΑΕΠ κυμάνθηκαν το 2004 στο 12,1%, χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ. Ως ποσοστό των συνολικών φορολογικών εσόδων προσεγγίζουν το 35% και βρίσκονται κοντά στο μέσο όρο της ΕΕ-15. Την περίοδο 1995-2004 παρατηρείται η δεύτερη μεγαλύτερη αύξηση του μεριδίου των ασφαλιστικών εισφορών στα συνολικά φορολογικά έσοδα (μετά την Πορτογαλία).

Στην Ελλάδα η αύξηση των φορολογικών εσόδων κατά 2,5% του ΑΕΠ κατά την περίοδο 1995-2004 αποδίδεται σε αύξηση των ασφαλιστικών εισφορών και των άμεσων φορολογικών εσόδων κατά 1,7% και 1,2% του ΑΕΠ αντίστοιχα ενώ παρατηρείται μια μείωση της έμμεσης φορολόγησης κατά 0,4% του ΑΕΠ.

Η διάρθρωση των κρατικών φόρων²

Ενδιαφέρον παρουσιάζει, η διάρθρωση των εσόδων της Κεντρικής Διοίκησης (του κράτους), που αποτελεί τον κύριο δημόσιο φορέα στη χώρα μας, ο οποίος εισπράττει το μεγαλύτερο μέρος των φορολογικών εσόδων. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία αυτά, οι άμεσοι φόροι αποφέρουν περίπου το 40% των συνολικών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού, ενώ οι έμμεσοι φόροι περίπου το 60%.

Ο ΦΠΑ αποφέρει το 1/3 περίπου των συνολικών φορολογικών εσόδων, όσα αποφέρουν μαζί ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Οι φόροι περιουσίας αποφέρουν μόνο το 1,5% των συνολικών φορολογικών εσόδων.

² www.mnec.gr, www.iobe.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Περί την περιουσία και την απόδοσή της, υπάρχει ένα πολύπλοκο πλέγμα φόρων που πρέπει να απλοποιηθεί. Αντίθετα, φαίνεται ότι τη φορολογία την πληρώνει η μεγάλη μάζα των φορολογουμένων τόσο με την ιδιότητά τους ως μισθωτοί, όσο και με την ιδιότητά τους ως καταναλωτές.

Πίνακας 1.1 Η διάρθρωση των κρατικών φόρων

Κρατικοί φόροι	2000		2001*		2002**	
	Εκατ.€	%	Εκατ.€	%	Εκατ.€	%
I. Άμεσοι	13.682	42,4	13.640	41,0	14.618	41,4
1. Φόροι εισοδήματος	11.613	36,0	11.366	34,2	12.073	34,2
α. Φυσικών προσώπων	5.411	18,8	6.001	18,0	6.465	18,3
β. Νομικών προσώπων	5.034	15,6	4.305	13,0	4.578	13,0
γ. Λοιποί φόροι εισοδήμ.	1.168	3,6	1.409	4,2	1.059	3,0
2. Φόροι Περιουσίας	462	1,4	502	1,5	536	1,5
3. Λοιποί άμεσοι φόροι	1.607	5,0	1.773	5,3	2.009	5,7
II. Έμμεσοι φόροι	18.621	57,6	19.621	59,0	20.666	58,6
1. Φόροι ευρείας βάσεως	10.887	33,7	11.761	35,3	12.445	35,3
α. ΦΠΑ	10.070	31,2	10.873	32,7	11.783	33,4
β. Άλλοι (χαρτόσημο)	817	2,5	888	2,6	662	1,9
2. Ειδικοί φόροι δαπάνης	7.150	22,1	7.241	21,8	7.524	21,3
α. Εναρμονιζόμενοι***	4.210	13,0	4.421	13,3	4.741	13,4
β. Λοιποί	2.940	9,1	2.820	8,5	2.783	7,9
3. Άλλοι φόροι δαπάνης	584	1,8	619	1,9	697	2,0
Σύνολο φορολογικών εσόδων	32.303	100,0	33.262	100,0	35.284	100,0

* εκτιμήσεις, ** προϋπολογιζόμενα, *** καπνού, ποτών, υγρών καυσίμων

Πηγή: Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, Κρατικός Προϋπολογισμός, 2002

Μελέτη IOBE για το φορολογικό σύστημα³

Φορολόγηση επιχειρήσεων

³ www.iobe.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Η μελέτη του IOBE εστιάζεται στην φορολογία των επιχειρήσεων, ως παράγοντα που επιδρά στην ανταγωνιστικότητα τους. Η μελέτη επισημαίνει κατ' αρχάς τις μεγάλες αδυναμίες του φορολογικού συστήματος οι οποίες συνοψίζονται στα ακόλουθα:

1. Το ελληνικό φορολογικό σύστημα ψάχνει διαρκώς να βρει το δρόμο του με κινήσεις συνήθως σπασμωδικές, οι οποίες δημιουργούν αντιδράσεις και οι οποίες αντανακλούν την αδυναμία της πολιτείας να συλλάβει το φορολογητέο εισόδημα και την έλλειψη πολιτικού θάρρους για τις απαραίτητες βαθιές τομές που χρειάζεται το σύστημα.

2. Μεγάλα "αγκάθια" είναι η πολυπλοκότητα του συστήματος, οι συχνές αλλαγές του, η δυσκολία ερμηνείας του από τον πολίτη, η αστοχία του στην δικαιότερη διανομή του εισοδήματος, οι αντιφάσεις που εντοπίζονται σε πολλές διατάξεις του, τα εμπόδια που βάζει στην αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας κ.ά.

3. Το φορολογικό σύστημα λειτουργεί αποτρεπτικά για τις ξένες επενδύσεις. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι ξένοι επενδυτές ιεραρχούν το φορολογικό σύστημα ως το τρίτο μεγαλύτερο εμπόδιο μετά την αγορά εργασίας και την αναποτελεσματικότητα της κρατικής μηχανής. Εκτιμούν δε ότι το ελληνικό φορολογικό σύστημα χαρακτηρίζεται από έλλειμμα σταθερότητας και προβλεψιμότητας αφού αυτό υφίσταται συνεχείς αλλαγές.

Η αλλαγή νοοτροπίας, τονίζεται στην μελέτη του IOBE, πρέπει να ξεκινήσει από την πολιτεία και τις φορολογικές αρχές. Πρώτη προτεραιότητα αποτελεί η εμπέδωση μιας σχέσης αμοιβαίου σεβασμού και εμπιστοσύνης μεταξύ κράτους και πολίτη, χαρακτηριστικά της οποίας πρέπει να είναι η αποτελεσματική επικοινωνία και η παροχή καλής ποιότητας και με υπευθυνότητα υπηρεσιών.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Θα πρέπει ακόμα να δοθεί βάρος στην δημοσιονομική αποκέντρωση με την αξιοποίηση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), οι οποίοι πρέπει να ενδυναμωθούν και να "οπλιστούν" με νέες αρμοδιότητες, οι οποίες πρέπει να συνοδεύονται από τις απαραίτητες πηγές χρηματοδότησης.

Καθοριστικό σημείο είναι και η καταπολέμηση της παραοικονομίας και της διαφθοράς. Η μείωση των προσωπικών επαφών φορολογουμένων και φορολογικής αρχής και η ηλεκτρονική επικοινωνία αυτών είναι ορισμένα μέτρα που μπορούν να συμβάλλουν στην κατεύθυνση αυτή.

Η φορολογική αναμόρφωση θα πρέπει να πάρει τη μορφή της μεταρρύθμισης, η οποία όμως απαιτεί νέα νομοθεσία, η οποία θα επιφέρει βαθιές και ριζικές τομές.

Μια τέτοια φορολογική μεταρρύθμιση δεν μπορεί να γίνει με τροποποιήσεις και συμπληρώσεις της υφιστάμενης φορολογικής νομοθεσίας αλλά πρέπει να πάρει την μορφή της επανάστασης και της ανατροπής.

Ο φόβος μήπως η μείωση των φορολογικών εσόδων που μπορεί να προέλθει βραχυπρόθεσμα θα οδηγήσει σε αύξηση των ελλειμμάτων δεν μπορεί να είναι ανασταλτικός παράγοντας για την υιοθέτηση τολμηρών μέτρων υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι θα απαλλαγούμε και από το σύνδρομο του πολιτικού κόστους.

Η μελέτη, μεταξύ των άλλων, προτείνει:

* **Φορολογικός Συντελεστής:** Κρίνεται απαραίτητο η χώρα μας ακολουθώντας και τις πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών χωρών να προβεί σε σταδιακή μεν αλλά σημαντική μείωση του συντελεστή.

* **Αποσβέσεις:** Το κράτος μπορεί να τις χρησιμοποιήσει ως κίνητρο για τις επιχειρήσεις προκειμένου αυτές να αναλάβουν περισσότερες επενδυτικές

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

πρωτοβουλίες. Το θέμα των αποσβέσεων θα ρυθμιστεί με βάση τις αρχές των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων τα οποία προβλέπουν ότι οι αποσβέσεις πρέπει να γίνονται με βάση την οικονομική διάρκεια ζωής κάθε στοιχείου του ενεργητικού.

* **Έκπτωση Επαγγελματικών Δαπανών:** Πρόκειται για μόνιμο θέμα διένεξης μεταξύ των αρχών και των επιχειρήσεων. Οι εν λόγω δαπάνες θα μπορούσαν να εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα της εταιρίας εφόσον δεν ξεπερνούν ορισμένο ποσοστό επί του κύκλου εργασιών της.

* **Φορολογικά Κίνητρα:** Πρώτο μέλημα της πολιτείας πρέπει να είναι η εξάλειψη των υφισταμένων φορολογικών αντικινήτρων και εν συνεχεία η εισαγωγή κινήτρων. Τα κίνητρα αυτά πρέπει να σχετίζονται με την πραγματοποίηση επενδύσεων, οι οποίες θα έχουν ως στόχο τόσο την επέκταση της παραγωγικής βάσης της εγχώριας οικονομίας όσο και τον εκσυγχρονισμό αυτής με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών. Για να είναι αποτελεσματική η εισαγωγή αυτών των κινήτρων θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα οι επιχειρήσεις να εκπίπτουν τις επενδυτικές δαπάνες σε σύντομο χρονικό διάστημα.

* **Προκαταβολή Φόρου:** Σήμερα ο υψηλός συντελεστής (55%) δημιουργεί σημαντικά προβλήματα ιδιαίτερα στις επιχειρήσεις που δεν έχουν ομαλή ροή στα έσοδά τους. Ένα χαμηλότερο ποσοστό προκαταβολής του φόρου θα έθετε τις ελληνικές επιχειρήσεις σε ίδια περίπου θέση με τις ευρωπαϊκές. Ιδιαίτερα για τις νέες επιχειρήσεις το ποσοστό προκαταβολής του φόρου πρέπει να είναι σημαντικά μικρότερο.

* **Φορολογία Προσωπικών Εταιριών (ΟΕ,ΕΕ):** Προτείνεται είτε η αύξηση του ποσοστού των κερδών που θεωρείται επιχειρηματική αμοιβή με παράλληλη μείωση του φορολογικού συντελεστή, είτε να φορολογηθεί το σύνολο των κερδών των προσωπικών εταιριών στο επίπεδο της επιχείρησης με προοδευτικό φορολογικό συντελεστή, ο οποίος θα κυμαίνεται μεταξύ 15% και 25%.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Η συγκρότηση του φορολογικού συστήματος⁴

Ένα βασικό πρόβλημα του φορολογικού μας συστήματος είναι η ύπαρξη πολλών επιβαρύνσεων, μερικές από τις οποίες θα μπορούσαν να καταργηθούν και τα έσοδά τους, αν χρειαστεί, να αναπληρωθούν από την εισαγωγή ενός μόνο φόρου ή από την αύξηση των συντελεστών ή την επέκταση της βάσης άλλων φόρων που επιβάλλονται ήδη. Αυτό συμβαίνει κυρίως με τη σωρεία των επιβαρύνσεων που επιβάλλονται υπέρ τρίτων, συμβαίνει όμως και με τους φόρους που επιβάλλονται υπέρ του κράτους. Για την κατανόηση του προβλήματος, αναφέρουμε ενδεικτικά ορισμένα παραδείγματα.

Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα φορολογιών υπέρ του κράτους, που δείχνει το πολυάριθμο των φορολογικών επιβαρύνσεων ορισμένων αγαθών αποτελούν οι διάφορες φορολογίες που επιβάλλονται στα ακίνητα και στο εισόδημα που αποφέρουν. Το εισόδημα από ακίνητα⁵ επιβαρύνεται με το φόρο εισοδήματος φυσικών ή νομικών προσώπων, ανάλογα με το πρόσωπο στο οποίο περιέρχεται. Επιβαρύνεται, επίσης, με συμπληρωματικό φόρο 1,5% (αυξανόμενο σε 3%, σε περίπτωση που η κατοικία υπερβαίνει τα 300 τ.μ.) και με χαρτόσημο (3,6%), μέρος του οποίου υποτίθεται ότι επιβαρύνει τον εκμισθωτή και αποτελεί επομένως πρόσθετη φορολογία εισοδήματος, ενώ το υπόλοιπο επιβαρύνει το μισθωτή και αποτελεί φορολογία δαπάνης. Επιπλέον, η κατοχή περιουσίας φορολογείται με δύο φόρους: το τέλος ακίνητης περιουσίας, που επιβάλλεται υπέρ των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το φόρο μεγάλης ακίνητης περιουσίας που επιβάλλεται υπέρ του κράτους. Τέλος, η μεταβίβαση των ακινήτων επιβαρύνεται με το φόρο

⁴ www.iobe.gr, www.oe-e.gr, www.taxheaven.gr

⁵ Σταματόπουλος Δ., Καραβοκύρης Α. (2000)

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

μεταβίβασης ακινήτων, σε περίπτωση μεταβίβασης από επαχθή αιτία, και με το φόρο κληρονομιών-δωρεών και γονικών παροχών, σε περίπτωση μεταβίβασης λόγω δωρεάς, κληρονομιάς ή γονικής παροχής. Η ενσωμάτωση ορισμένων ή όλων αυτών των φορολογιών σε μία ή δύο, θα απλοποιούσε το όλο σύστημα και θα μείωνε το κόστος διαχείρισής του, καθώς επίσης και το κόστος συμμόρφωσης των φορολογουμένων.

Ένα άλλο παράδειγμα φορολογίας, στον τομέα των έμμεσων φόρων, που θα μπορούσε να εκλείψει από το φορολογικό μας σύστημα, προκειμένου να απλοποιηθεί και να μειωθεί το δημοσιονομικό κόστος διαχείρισής του και το κόστος συμμόρφωσης των φορολογουμένων, είναι το χαρτόσημο. Η φορολογία αυτή, πέραν των άλλων μειονεκτημάτων της στα οποία θα αναφερθούμε πιο κάτω, συνεπάγεται ένα σχετικά υψηλό δημοσιονομικό κόστος διαχείρισης για τη Φορολογική Διοίκηση, αφού απαιτεί την ύπαρξη ενός ακόμη χωριστού μηχανισμού επιβολής και συλλογής φορολογικών εσόδων, ενώ θα μπορούσε, αν κριθεί αναγκαίο, να αντικαταστήσει τα έσοδα αυτά με μια μικρή αύξηση των συντελεστών άλλων φόρων λ.χ. του ΦΠΑ ή των ειδικών φόρων κατανάλωσης.

Εκτός από τον υπερβολικά μεγάλο αριθμό φόρων, η πολυπλοκότητα του φορολογικού μας συστήματος οφείλεται και στο πολύπλοκο και το δυσνόητο της φορολογικής νομοθεσίας, καθώς επίσης και των διαδικασιών εφαρμογής του. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι διάφοροι φόροι επιβλήθηκαν σταδιακά στη μεταπολεμική περίοδο και συχνά τροποποιήθηκαν κάτω από την πίεση αναγκών για νέα φορολογικά έσοδα χωρίς ποτέ να γίνει μια ολοκληρωμένη θεώρηση και σε βάθος μελέτη όλων των επιμέρους φορολογιών.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Οι τροποποιήσεις και συμπληρώσεις έγιναν από διαφορετικά πρόσωπα, με διαφορετική συνήθως διατύπωση των σχετικών ρυθμίσεων, με συνέπεια να είναι δύσκολο να κατανοήσει κανείς διατάξεις που ρυθμίζουν ανάλογα θέματα αλλά έχουν διατυπωθεί με εντελώς διαφορετικό τρόπο. Οφείλεται, επίσης, στο γεγονός ότι δεν έχει γίνει κατανοητό ότι το φορολογικό σύστημα πρέπει να είναι απλό στη διατύπωση και την εφαρμογή του και ότι δεν μπορεί να αποτελεί μέσο για την προώθηση όλων των στόχων της οικονομικής πολιτικής. Ιδιαίτερα σημαντικό εμφανίζεται να είναι το πρόβλημα με τον υφιστάμενο κώδικα φορολογίας εισοδήματος, που αποτελεί ένα πραγματικά κακότεχνο μωσαϊκό. Προβλήματα, όμως, υπάρχουν και με το ΦΠΑ, καθώς επίσης και με άλλες φορολογίες.

Τέλος, πολλές διατάξεις που αφορούν μια φορολογία είναι διάσπαρτες σε διάφορα νομοθετήματα, με συνέπεια να μην υπάρχει ένας ενιαίος κώδικας για κάθε φορολογία και να είναι επομένως πολύ δυσχερής η παρακολούθηση της φορολογικής νομοθεσίας ακόμη και από ειδικούς σε φορολογικά θέματα. Είναι επομένως αναγκαίο να προωθηθεί σταδιακά η σύνταξη ολοκληρωμένων και απλούστερων κωδίκων, αρχής γενομένης από τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

Οι δυσχέρειες παρακολούθησής των αλλαγών από τα φοροτεχνικά όργανα και τους φορολογουμένους⁶

Εξαιρετικά προβλήματα δημιουργούνται τόσο για τα φορολογικά όργανα, όσο και για τους φορολογουμένους από τις συχνές αλλαγές του φορολογικού συστήματος, που γίνονται με διάφορα νομοθετήματα, πολλές φορές, με πρωτοβουλία άλλων

⁶ www.iobe.gr, www.taxisnet.gr, Δερτιλής Γ. (1991)

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Υπουργείων και όχι του αρμόδιου Υπουργείου Οικονομικών. Τα φορολογικά όργανα είναι πλέον αδύνατο να παρακολουθήσουν τις πραγματοποιούμενες φορολογικές μεταβολές, με συνέπεια να αδυνατούν, και γι' αυτό το λόγο, να πάρουν εγκαίρως τις απαραίτητες πρωτοβουλίες για την εφαρμογή τους. Οι φορολογούμενοι είναι, επίσης, αδύνατο να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις της φορολογικής νομοθεσίας, εκτός αν διαθέτουν ειδική προς τούτο υπηρεσία, ενώ το ασταθές αυτό φορολογικό περιβάλλον αποτελεί τεράστιο αντικίνητρο ανάληψης επιχειρηματικής δραστηριότητας, αφού κανένας δεν μπορεί να γνωρίζει πότε η Πολιτεία θα αλλάξει και πάλι τους όρους του παιχνιδιού στο φορολογικό τομέα.

Οι συνεχείς αυτές φορολογικές μεταβολές έχουν ως αποτέλεσμα οι κατατιθέμενες στη Βουλή για ψήφιση φορολογικές διατάξεις να μην είναι πάντοτε προσεκτικά μελετημένες και προπαρασκευασμένες από τη Φορολογική Διοίκηση και η διατύπωσή τους να είναι ασαφής και να απαιτεί συνεχείς παρεμβάσεις της Διοίκησης με ερμηνευτικές εγκυκλίους, οι οποίες πολλές φορές υπερβαίνουν το νόμο.

Σημαντικότερο πρόβλημα, όμως, δημιουργείται από το γεγονός ότι η βασική ερμηνευτική εγκύκλιος κάθε νόμου κυκλοφορεί συνήθως αρκετό καιρό μετά από την έναρξη εφαρμογής του, με αποτέλεσμα οι φορολογούμενοι να αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα ερμηνείας του, να ταλαιπωρούνται και να ταλαιπωρούν τη Φορολογική Διοίκηση για την παροχή διευκρινίσεων. Μερικές μάλιστα φορές, ο ίδιος ο νόμος έχει αλλάξει πριν καν κυκλοφορήσει η εγκύκλιος. Η έλλειψη της ερμηνευτικής εγκυκλίου δημιουργεί την ανάγκη οργάνωσης από πολλούς ιδιωτικούς φορείς σειράς σεμιναρίων για την ανάλυση του νόμου.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Η φοροδιαφυγή και οι προσδιοριστικοί της παράγοντες⁷

Είναι σε όλους γνωστό, ότι η φοροδιαφυγή αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του φορολογικού μας συστήματος και οι προσπάθειες ελέγχου της από τη Δημοσιονομική Διοίκηση αποτελούν ένα από τους βασικούς παράγοντες πολυπλοκότητας των διαδικασιών εφαρμογής των φόρων. Οι πολυπληθείς υποχρεώσεις που επιβάλλει το φορολογικό μας σύστημα στους φορολογουμένους και στους τρίτους για τη συμπλήρωση και υποβολή πολυπληθών και πολύπλοκων εντύπων ή για την προσκόμιση σωρείας πιστοποιητικών είναι επίσης αποτέλεσμα των προσπαθειών αυτών. Τέλος, η χρησιμοποίηση των διάφορων τεκμαρτών και εξωλογιστικών τρόπων προσδιορισμού της φορολογικής βάσης, με όλα τα μειονεκτήματα που αναφέρθηκαν πιο πάνω, αποτελούν, επίσης, βασικά μέσα με τα οποία η Διοίκηση προσπαθεί να ελέγξει το νοσηρό φαινόμενο της φοροδιαφυγής και της έλλειψης ακεραιότητας πολλών οργάνων εφαρμογής της φορολογικής νομοθεσίας.

Η έκταση της φοροδιαφυγής σε μια χώρα εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, μεταξύ των οποίων είναι η τάση για φοροδιαφυγή του πληθυσμού, το μέγεθος και η όλη οργάνωση των οικονομικών μονάδων, ο τρόπος διάθεσης των εσόδων από τους δημόσιους φορείς, κ.ά, παράγοντες που δεν αποτελούν αντικείμενο μελέτης της επιτροπής. Η φοροδιαφυγή οφείλεται, όμως, και σε παράγοντες που αποτελούν αντικείμενο έρευνάς της, όπως λ.χ η πολυπλοκότητα του φορολογικού συστήματος και οι συνεχείς αλλαγές της φορολογικής νομοθεσίας, η οργάνωση, η μηχανοργάνωση και ο βαθμός επάρκειας και ακεραιότητας των φορολογικών οργάνων, και κυρίως των ελεγκτικών οργάνων, του Υπουργείου, κ.ά. Ο βαθμός

⁷ Καούνης Γ. (1991), www.oe-e.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

πολυπλοκότητας του φορολογικού συστήματος και οι συνεχείς αλλαγές στη φορολογική νομοθεσία δεν επιτρέπουν στα φορολογικά όργανα και τους φορολογουμένους να γνωρίζουν πλήρως τι ισχύει κάθε φορά, με συνέπεια η φοροδιαφυγή να οφείλεται, πολλές φορές, σε άγνοια και όχι σε πρόθεση. Εξάλλου, σε άλλες περιπτώσεις, η πολυπλοκότητα και οι συνεχείς αλλαγές στη νομοθεσία χρησιμοποιούνται από τους φορολογουμένους απλώς ως πρόσχημα για την εκ των υστέρων δικαιολογία ενεργειών που είχαν ως στόχο τη φοροδιαφυγή. Η οργάνωση και μηχανοργάνωση και ο βαθμός επάρκειας και ακεραιότητας των φορολογικών οργάνων αποτελεί επίσης, όπως είναι γνωστό, βασικό προσδιοριστικό παράγοντα της έκτασης της φοροδιαφυγής σε μια χώρα.

Οι σχέσεις Φορολογικής Διοίκησης και φορολογουμένων⁸

Οι σχέσεις της Φορολογικής Διοίκησης και των φορολογουμένων έχει εξαιρετική σημασία και αποτελεί ένα βασικό παράγοντα προσδιορισμού του βαθμού οικειοθελούς εκπλήρωσης των φορολογικών υποχρεώσεων των πολιτών. Ο τρόπος αντιμετώπισης των φορολογουμένων από τα φοροτεχνικά όργανα είναι επόμενο να επηρεάζει τη συμπεριφορά τους προς τη Φορολογική Διοίκηση και να προσδιορίζει την καθόλου διάθεσή τους για συνεργασία. Στον παράγοντα αυτό αποδίδουν εξαιρετική σημασία σήμερα στις περισσότερο αναπτυγμένες χώρες, ορισμένες των οποίων, λ.χ. το Ηνωμένο Βασίλειο, αποκαλούν τους φορολογουμένους πελάτες, ακριβώς για να καταδείξουν την ευαισθησία που πρέπει να επιδεικνύουν τα φορολογικά όργανα προς τους φορολογουμένους.

⁸ www.express.gr, www.isotimia.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Στη χώρα μας⁹ οι σχέσεις αυτές δυστυχώς δεν βρίσκονται σε καθόλου καλό επίπεδο και είναι ανάγκη να βελτιωθούν σταδιακά. Μια σειρά από παράγοντες συμβάλλουν στη δημιουργία και διατήρηση των σχέσεων αυτών. Πρώτον, η πολυπλοκότητα της νομοθεσίας και ιδιαίτερα των διαδικασιών εφαρμογής των φόρων, που δημιουργούν τεράστια προβλήματα στους φορολογουμένους τα οποία είναι λογικό να αποδίδουν στα φορολογικά όργανα με τα οποία έρχονται σε επαφή. Η συνεχής και, πολλές φορές, χωρίς κανένα λόγο επαφή των φορολογουμένων και των φορολογικών οργάνων, που επιβάλλει η φορολογική νομοθεσία και η φοροτεχνική πρακτική, συνήθως σε ένα όχι ευχάριστο από άποψη στεγαστικών συνθηκών περιβάλλον, δημιουργεί εντάσεις και προβλήματα, τα οποία και πάλι αποδίδονται στα φορολογικά όργανα, με συνέπεια τους διαπληκτισμούς και τη χειροτέρευση των σχέσεων των δύο πλευρών. Προβλήματα, όμως, δημιουργούνται, πολλές φορές, και από την ανεπάρκεια και την αντικειμενική αδυναμία των φοροτεχνικών οργάνων να εξυπηρετήσουν τον πολίτη.

Το φορολογικό σύστημα και η οικονομική δραστηριότητα¹⁰

Το φορολογικό μας σύστημα ασκεί σημαντικές αρνητικές επιδράσεις στην οικονομική δραστηριότητα και αποτελεί, πολλές φορές, ανασταλτικό παράγοντα οικονομικής προόδου. Το ότι οι φόροι ασκούν αρνητικές επιδράσεις στα διάφορα κίνητρα άσκησης οικονομικής δραστηριότητας (κίνητρο για εργασία, για αποταμίευση, για επενδύσεις και ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας, κλπ) είναι γνωστό και αυτό συμβαίνει με όλα τα φορολογικά συστήματα. Εκείνο που έχει

⁹ Σταματόπουλος Δ., Καραβοκύρης Α. (2000)

¹⁰ www.iobe.gr, www.oe-e.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

σημασία, και πρέπει να τονιστεί εδώ, είναι ότι ορισμένες από τις επιδράσεις αυτές θα μπορούσαν να περιοριστούν ή και να αποφευχθούν εντελώς με την καλύτερη οργάνωση και εφαρμογή του φορολογικού μας συστήματος.

Ορισμένοι φόροι, για παράδειγμα, βλάπτουν την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και θα μπορούσαν να αντικατασταθούν από άλλους με μικρότερες αρνητικές επιδράσεις στην ανταγωνιστικότητα. Τέτοιοι είναι όλοι οι φόροι που επιβαρύνουν μόνο το εγχώριο κόστος παραγωγής, ενώ δεν επιβαρύνουν τα εισαγόμενα προϊόντα ούτε επιστρέφονται κατά την εξαγωγή, με συνέπεια να παραβλάπτουν την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων προϊόντων τόσο στην εγχώρια αγορά όσο και στις διεθνείς αγορές. Παραδείγματα αποτελούν τα διάφορα τέλη χαρτοσήμου που αποτελούν έμμεση επιβάρυνση του εγχώριου κόστους, ο φόρος κύκλου εργασιών των ασφαλιστικών επιχειρήσεων στην έκταση που επιβαρύνει το κόστος παραγωγής των διάφορων προϊόντων, η φορολογία των διαφημίσεων, κ.ά. Όλες αυτές οι φορολογίες θα μπορούσαν να καταργηθούν και τα έσοδά τους, αν χρειαστεί, να αναπληρωθούν από ουδέτερους φόρους, όπως είναι ο φόρος προστιθέμενης αξίας ή οι φόροι κατανάλωσης που καλύπτουν τελικά προϊόντα (φόροι καπνού, βενζίνης, ποτών, κ.ά).

Η κατανομή των φορολογικών βαρών και η διανομή του εισοδήματος¹¹

Η κατανομή των φορολογικών βαρών στη χώρα μας δεν ανταποκρίνεται στις αρχές της οριζόντιας και κατακόρυφης φορολογικής ισότητας, με την έννοια ότι άτομα που βρίσκονται κάτω από τις ίδιες συνθήκες για φορολογικούς σκοπούς

¹¹ www.oe-e.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

επιβαρύνονται διαφορετικά, ενώ δεν διαφοροποιείται ικανοποιητικά η φορολογική επιβάρυνση ατόμων που βρίσκονται κάτω από διαφορετικές συνθήκες για φορολογικούς σκοπούς.

Οι λόγοι της άνισης κατανομής των φορολογικών βαρών είναι οι εξής:

Πρώτον, η μεγάλη συμμετοχή των έμμεσων φόρων στα συνολικά έσοδα του κράτους και των δημόσιων φορέων γενικότερα, δοθέντος ότι οι έμμεσοι φόροι επιβάλλονται συνήθως με ενιαίο συντελεστή και επομένως κατανέμουν τη φορολογική επιβάρυνση κατά τρόπο αντίστροφα ανάλογο του εισοδήματος (αφού η μέση ροπή για κατανάλωση μειώνεται καθώς αυξάνεται το εισόδημα).

Δεύτερον, η σχετικά περιορισμένη προοδευτικότητα των άμεσων φόρων, και ιδίως του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, που αποτελεί το βασικό προοδευτικό φόρο στο σύστημά μας. Η περιορισμένη αυτή προοδευτικότητα του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων δεν οφείλεται στην ανεπάρκεια προοδευτικότητας της φορολογικής κλίμακας, που θα μπορούσε να θεωρηθεί ως αρκετά υψηλή, αλλά στους επόμενους κυρίως λόγους:

α) Στην ύπαρξη μιας σειράς εκπτώσεων από το εισόδημα, οι οποίες ωφελούν περισσότερο τις υψηλότερες εισοδηματικές τάξεις, εξαιτίας της προοδευτικότητας της κλίμακας. Όταν, για παράδειγμα, επιτρέπεται η έκπτωση ενός ποσού εισοδήματος, λ.χ. € 500 για τόκους δανείου απόκτησης πρώτης κατοικίας, ο φορολογούμενος με πολύ χαμηλό φορολογητέο εισόδημα που έχει οριακό φορολογικό συντελεστή 5%, κερδίζει μόνο €25, ενώ ο φορολογούμενος με υψηλό φορολογητέο εισόδημα, του οποίου ο οριακός συντελεστής είναι λ.χ. 40%, κερδίζει €200. Οι εκπτώσεις από το εισόδημα επομένως αποτελούν ένα στοιχείο αντίστροφης προοδευτικότητας στο σύστημά μας.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Επιπλέον, οι εκπτώσεις αυτές δημιουργούν αδιαφάνεια, με συνέπεια να μη γνωρίζει κανείς ποιος τελικά ωφελείται και πόσο είναι το μέγεθος του οφέλους που αποκομίζει. Ένα παράδειγμα θα βοηθήσει στην κατανόηση του προβλήματος. Από την ανάλυση των στοιχείων που αφορούν στην έκπτωση από το εισόδημα των τόκων δανείων πρώτης κατοικίας το οικ. έτος 2001, προκύπτει ότι 200 περίπου φορολογούμενοι εξέπεσαν, κατά μέσο όρο, 7 εκατ. δρχ. ο καθένας. Δοθέντος ότι πρόκειται για φορολογουμένους με υψηλά εισοδήματα και ο οριακός τους συντελεστής πρέπει να ανέρχεται σε 40%, το κοινωνικό σύνολο επιδοτεί καθένα από αυτούς με 2,8 εκατ. δραχμές το χρόνο. Αν δεν αναγνωριζόταν η έκπτωση των τόκων που δημιουργεί την αδιαφάνεια, θα τολμούσε κανείς να επιδοτήσει μια πολυτελή κατοικία, που πιθανόν κρύβεται πίσω από κάποια επιδότηση, με αυτό το ποσό;

β) Στην ύπαρξη μιας σειράς απαλλαγών από το φόρο ορισμένων κατηγοριών εισοδημάτων που γίνεται, συνήθως, για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης. Η απαλλαγή των εισοδημάτων αυτών, όμως, ευνοεί συνήθως μόνο αυτούς που έχουν άλλα εισοδήματα, αφού τα απαλλασσόμενα εισοδήματα είναι από τη φύση τους, συνήθως χαμηλά και δεν υπερβαίνουν το ελάχιστο αφορολόγητο, με συνέπεια να μην καταβάλλουν φόρο. Θα ήταν προτιμότερο, επομένως, να μην απαλλάσσονται από το φόρο τα εισοδήματα αυτά, ώστε να πληρώνουν το φόρο που αναλογεί, με βάση την κλίμακα, όσοι έχουν εισοδήματα και από άλλες πηγές και τα πρόσθετα έσοδα να μπορεί να διατεθούν για τη βελτίωση των εισοδημάτων αυτών που τους δίδεται η φορολογική απαλλαγή. Η απαλλαγή από το φόρο μιας κατηγορίας εισοδημάτων δεν αποτελεί συνήθως κατάλληλο μέσο για προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης και πρέπει να αποφεύγεται.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

γ) Στην ύπαρξη ενός σημαντικού αριθμού αυτοτελώς φορολογούμενων εισοδημάτων με ενιαίο συντελεστή, που γίνεται συνήθως για λόγους απλοποίησης του συστήματος και μείωσης του δημοσιονομικού κόστους και του κόστους συμμόρφωσης των φορολογουμένων, πολλές φορές όμως και για μείωση της επιβάρυνσης των εισοδημάτων αυτών. Και στην περίπτωση αυτή, ωφελούμενοι είναι και πάλι όσοι έχουν εισοδήματα και από άλλες πηγές, τα οποία φορολογούνται με χαμηλότερο οριακό συντελεστή. Για το λόγο αυτό η αυτοτελής φορολόγηση των εισοδημάτων πρέπει να είναι πολύ περιορισμένη.

δ) Στην ύπαρξη πολλών τεκμηρίων για τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος τα οποία, πολλές φορές, οδηγούν σε άδικη κατανομή των φορολογικών βαρών, ιδιαίτερα μάλιστα όταν πρόκειται για τεκμήρια δαπανών διαβίωσης που στηρίζονται σε τεκμαρτές και όχι πραγματικές δαπάνες. Πραγματικά, όπως θα δούμε στο δεύτερο κεφάλαιο πιο κάτω, τα τεκμήρια στη χώρα μας επιβαρύνουν κυρίως τις χαμηλές εισοδηματικές τάξεις, αφού το 70% της προστιθέμενης στα δηλούμενα εισοδήματα διαφοράς εισοδήματος προέρχεται από φορολογουμένους που δήλωσαν ετήσιο εισόδημα μέχρι € 1.560, ενώ το 95% προέρχεται από φορολογουμένους που δήλωσαν ετήσιο εισόδημα μέχρι € 7.350, δηλαδή φορολογουμένους που καλύπτονται σχεδόν από το ελάχιστο αφορολόγητο εισόδημα.

Στην ευρείας εκτάσεως φοροδιαφυγή που παρατηρείται στη χώρα μας τόσο στους άμεσους, όσο και στους έμμεσους φόρους. Η φοροδιαφυγή αναμφίβολα βλάπτει τις αρχές της οριζόντιας φορολογικής ισότητας, αφού οδηγεί σε ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση των φοροφυγάδων σε βάρος των ειλικρινών φορολογουμένων. Μπορεί, επίσης, να βλάπτει και τις αρχές της κάθετης φορολογικής

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

ισότητας, αφού η φοροδιαφυγή δεν είναι ίδια σε όλα τα εισοδηματικά στρώματα, αλλά είναι, πολλές φορές, μεγαλύτερη στις ανώτερες εισοδηματικές τάξεις.

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΣΧΥΟΝΤΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ¹²

Ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα του φορολογικού μας συστήματος, είναι ότι το ποσοστό των φορολογικών εσόδων ως προς το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν (ΑΕΠ) στην Ελλάδα, είναι σταθερά τα τελευταία χρόνια αρκετά χαμηλότερο από το αντίστοιχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ μειώνονται χρόνο με τον χρόνο.

Πηγή: Eurostat, AMECO. 2009, με βάση εκτιμήσεις πραγματοποιήσεων.

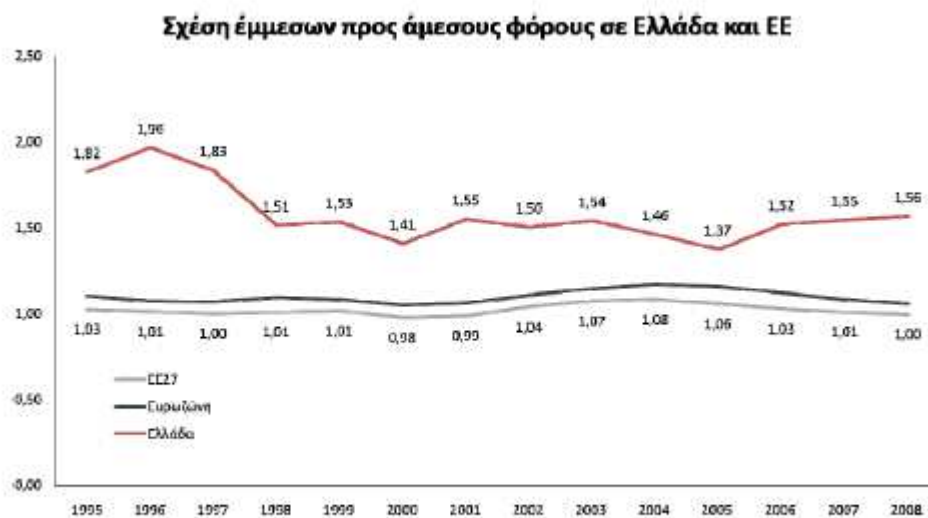
Το σύνολο των εσόδων από την άμεση φορολογία στην Ελλάδα είναι σταθερά τα τελευταία 15 και πλέον χρόνια, πολύ χαμηλότερο από τις υπόλοιπες χώρες της Ε.Ε. Ενδεικτικά το 2008 τα έσοδα από την άμεση φορολογία ως ποσοστό του ΑΕΠ στην Ελλάδα ήταν 7,7% έναντι 13,1% κατά μέσο όρο στην Ε.Ε. των «27», ήταν δηλαδή περίπου στο μισό.

¹² www.oe-e.gr, Σταματόπουλος Δ., Καραβοκύρης Α. (2000)

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Η σχέση των έμμεσων – άμεσων φόρων σκαφαλώνει το 2008 στο 1,56 (δηλαδή, για κάθε 1 ευρώ άμεσων φόρων οι Έλληνες πληρώνουν 1,56 ευρώ σε έμμεσους φόρους), από 1,41 που ήταν το 2000.

Οι φόροι για τα εισοδήματα του 2008 από μισθούς και συντάξεις αντιστοιχούν στο 47,5% της συνολικής φορολογίας των φυσικών και νομικών προσώπων. Στις επιχειρήσεις αντιστοιχεί το 35% της συνολικής φορολογίας και το υπόλοιπο 17,5% αφορά τους λοιπούς φορολογούμενους (ελεύθερους επαγγελματίες, επιτηδευματίες κλπ). Το 2004 οι μισθωτοί και συνταξιούχοι πλήρωσαν το 44,5% της συνολικής φορολογίας ενώ οι επιχειρήσεις κατέβαλαν το 42,2%. Προκύπτει έτσι αβίαστα το συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος των φόρων το πληρώνουν οι μισθωτοί και συνταξιούχοι.

Πηγή: Eurostat, AMECO.

Το υψηλό δημοσιονομικό και κοινωνικό κόστος της φορολογίας, καθώς επίσης και οι έντονες στρεβλώσεις της οικονομίας που προκαλεί το φορολογικό σύστημα, επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστικότητα αυτής.

Το υπάρχον φορολογικό σύστημα είναι εξαιρετικά πολύπλοκο και απαιτούνται ριζικές επεμβάσεις για την απλοποίηση του. Η πολυπλοκότητα του όλου

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

συστήματος οφείλεται στο μεγάλο αριθμό φόρων, στη διατύπωση των φορολογικών νόμων, καθώς επίσης και στις πολύπλοκες διαδικασίες εφαρμογής του στη πράξη. Χρειαζόμαστε ένα νέο φορολογικό σύστημα απλό, κατανοητό, σταθερό, εύκολα εφαρμόσιμο και με ελάχιστο διαχειριστικό κόστος.

Μολονότι οι φορολογικές υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών έχουν βελτιωθεί σημαντικά, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά, δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν σε ικανοποιητικό επίπεδο τη φοροδιαφυγή και την παραοικονομία, αφού εξακολουθούν να ταλανίζονται από κομματικές παρεμβάσεις, αναξιοκρατία, μεγάλα οργανικά κενά και φαινόμενα διαφθοράς στον φορολογικό μηχανισμό.

Η εκτεταμένη φοροδιαφυγή και η παραοικονομία παρά τις προσπάθειες που έχουν καταβληθεί αποτελούν τη μεγαλύτερη παθογένεια του φορολογικού μας συστήματος.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ 1998-1999¹³

Λιγότερος φόρος θα παρακρατείται από το νέο έτος από τους μισθούς και τις συντάξεις, με συνέπεια να προκύψει το 1998 σημαντική αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των μισθωτών και των συνταξιούχων του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα.

Από τον Ιανουάριο του 1998 η παρακράτηση του μηνιαίου φόρου θα γίνεται με νέα κλίμακα η οποία θα δίνει ποσά μηνιαίου φόρου σημαντικά χαμηλότερα από εκείνα που παρακρατούνται με την κλίμακα που ισχύει.

¹³ www.tovima.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Μεταβολές επίσης θα γίνουν και στα τεκμήρια διαβίωσης ώστε να καταστούν πιο δίκαια, αλλά και πιο τσουχερά για τα ακριβά αυτοκίνητα. Έτσι το ύψος της τεκμαρτής δαπάνης των αυτοκινήτων θα προσδιορίζεται από το νέο έτος όχι μόνο από τους φορολογήσιμους ίππους αλλά και από την τιμολογιακή αξία του αυτοκινήτου. Το ίδιο θα εφαρμοσθεί και για τα σκάφη αναψυχής: η τεκμαρτή δαπάνη θα προκύπτει από τον συνδυασμό του μήκους του σκάφους και της τιμολογιακής αξίας του.

Με τη μεθοδολογία αυτή, αυτοκίνητα με τους ίδιους φορολογήσιμους ίππους ή σκάφη αναψυχής του ίδιου μήκους δεν θα έχουν το ίδιο ποσό τεκμαρτής δαπάνης. Το ύψος της θα είναι συνάρτηση και της αξίας του αυτοκινήτου ή του σκάφους.

Διατάξεις του νόμου 2579/98:

Ορίζεται ποσοστό μείωσης 50% της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης με βάση τους φορολογήσιμους ίππους αυτοκινήτου που ανήκει σε συνταξιούχο άνω των 60 ετών, εφόσον το αυτοκίνητό του έχει παλαιότητα άνω των 10 ετών και αυτός αποκτά εισοδήματα αποκλειστικώς από συντάξεις ή και από ιδιοκατοίκηση κύριας κατοικίας.

Την ίδια μείωση σε ποσοστό 50% της τεκμαρτής δαπάνης του αυτοκινήτου έχει και ο φορολογούμενος που το εισήγαγε από την αλλοδαπή λόγω μετοικεσίας με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη για το τέταρτο και πέμπτο έτος από τον εκτελωνισμό του, εφόσον ο φορολογούμενος κατοικεί στην αλλοδαπή.

Επαναπροσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου με βάση την κυριότητα αυτοκινήτου τζιπ, στην περίπτωση που ο φορολογούμενος επιλέγει τον προσδιορισμό αυτής της τεκμαρτής δαπάνης με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία τους.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Έτσι με τις νέες διατάξεις σε όσους έχουν αυτοκίνητα τύπου τζιπ παρέχεται η ευχέρεια να επιλέξουν το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης που αντιστοιχεί σε κάθε όχημα αυτού του τύπου ως εξής:

α) Το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης που προκύπτει με βάση τους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου ΙΧ των αντίστοιχων φορολογήσιμων ίππων, μειωμένο κατά 20%, ή

β) Την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία τους, κατά το κρινόμενο έτος, προσαυξημένη κατά ποσοστό 80%.

Για όσα από αυτά τα οχήματα έχουν ήδη ταξινομηθεί ως τις 31 Δεκεμβρίου 1991 ως εργοστασιακή τιμολογιακή αξία θεωρείται εκείνη της 31ης Δεκεμβρίου 1991, προσαυξημένη κατά ποσοστό 20%, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία ίδιου ή όμοιου με αυτά τύπου οχήματος κατά το κρινόμενο έτος.

Διατάξεις του νόμου 2682/99:

Με τις διατάξεις του παραπάνω νόμου ορίστηκε ότι:

Για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος των εμπορικών επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών της διαχειριστικής περιόδου 1998, για τον υπολογισμό της μισθωτικής αξίας λαμβάνεται υπόψη ποσοστό 8,25% του ποσού που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της τιμής ζώνης που ίσχυε την 1η Ιανουαρίου 1995 με τον αριθμό των τετραγωνικών μέτρων της επιφάνειας της επαγγελματικής εγκατάστασης.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Για τον προσδιορισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος των εμπορικών επιχειρήσεων της διαχειριστικής περιόδου 1998, έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 5 του Ν. 2579/1998. Ότι δηλαδή θα χρησιμοποιηθούν οι συντελεστές εμπορικότητας που ίσχυσαν πέρυσι, και οι μειωμένοι συντελεστές εμπορικότητας που ίσχυσαν πέρυσι ειδικά για τις επιχειρήσεις του Νομού Δράμας.

Με τη διάταξη της παραγράφου 5 άρθρου 31 του παραπάνω νόμου καταργήθηκε η διάταξη του άρθρου 62 Ν. 2238/94, με την οποία είχε επιβληθεί η υποχρέωση από το οικονομικό έτος 1999 να δηλώνονται όλα τα εισοδήματα.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ 2000- 2001¹⁴

Οι κυριότερες αλλαγές στη φορολογία εισοδήματος του 2000 είναι οι εξής:

1. Αυξάνονται κατά 400.000 δραχμές τα αφορολόγητα όρια εισοδήματος. Για τους μισθωτούς και συνταξιούχους το αφορολόγητο όριο από 1.900.000 δρχ. αυξάνεται στα 2.300.000 δρχ. ενώ για τις υπόλοιπες κατηγορίες φορολογούμενων το αφορολόγητο όριο από 1.600.000 δρχ. διαμορφώθηκε στα 2.000.000 δρχ. Με την αύξηση του αφορολόγητου ποσού δεν θα πληρώσουν φέτος φόρο όσοι αμείβονται με τα κατώτατα όρια μισθών και οι συνταξιούχοι με τις κατώτερες συντάξεις. Έτσι όσων η μηνιαία καθαρή σύνταξη ή ο καθαρός μηνιαίος μισθός ήταν το 2000 κάτω από 170.000 δρχ. δεν θα πληρώσουν ούτε μια δραχμή φόρο εκτός αν αποκτούν εισοδήματα και από άλλες πηγές.

¹⁴ www.imerisia.gr, www.enet.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

2. Μειώνονται κατά 50% οι συντελεστές με τους οποίους επιβάλλεται συμπληρωματικός φόρος στα εισοδήματα από ακίνητα. Ο συντελεστής για τα ακίνητα μέχρι 300 τ.μ. μειώνεται στο 1,5% από 3% ενώ για τα ακίνητα πάνω από 300 τ.μ. μειώνεται στο 3% από 6%. Σημειώνεται ότι στο φόρο αυτό υπόκειται και το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση εφόσον ο φορολογούμενος κατοικεί σε κύρια ή δευτερεύουσα κατοικία συνολικού εμβαδού άνω των 150 τ.μ.

3. Περιορίζεται η έκπτωση από το εισόδημα των καταβληθέντων τόκων στεγαστικού δανείου πρώτης κατοικίας. Συγκεκριμένα το ποσό που θα εκπίπτει εξ ολοκλήρου από το εισόδημα θα είναι αυτό που αντιστοιχεί στα 120 τ.μ. της κατοικίας. Εάν η πρώτη κατοικία είναι άνω των 120 τ.μ. το ποσό των τόκων που αναλογεί στο τμήμα της επιφάνειας πάνω από τα 120 τ.μ. δεν θα εκπίπτει πλέον από το εισόδημα.

4. Καταργείται η υποβολή των αποδείξεων για δαπάνες έως 1.000.000 δρχ. μαζί με τη φορολογική δήλωση. Οι φορολογούμενοι θα πρέπει να φυλάσσουν τις αποδείξεις αυτές στο σπίτι τους.

5. Αναγνωρίζονται ως πρόσωπα που βαρύνουν το φορολογούμενο τα ενήλικα άγαμα παιδιά έως 25 ετών τα οποία παρακολουθούν δημόσια ή ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης.

6. Μειώνεται σε 25% από 30% ο συντελεστής φορολόγησης των καθαρών κερδών των ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων εταιρειών και κοινωνιών αστικού δικαίου για τη χρήση 2000.

7. Καταργείται το σύστημα φορολόγησης με τα αντικειμενικά κριτήρια για τους δικηγόρους. Οι καλλιτέχνες και οι τραγουδιστές θα φορολογηθούν με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

8 .Τα κέρδη των μικρών εμπορικών επιχειρήσεων θα προσδιοριστούν και φέτος λογιστικά (έσοδα - δαπάνες) και εξωλογιστικά (ακαθάριστα έσοδα επί μοναδικό συντελεστή καθαρού κέρδους). Και για τη χρήση 2000 τα ακαθάριστα έσοδα που εξευρίσκονται λογιστικώς δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν το 150% αυτών που προσδιορίζονται με εξωλογιστικό τρόπο.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ 2002¹⁵

Συνοπτικά, ακολουθούν παρακάτω οι σημαντικότερες φορολογικές αλλαγές οι οποίες ίσχυσαν από την 1/1/2002:

1. Αυξημένο αφορολόγητο 8.400 ευρώ για τα εισοδήματα μισθωτών και συνταξιούχων, καθώς και 7.400 ευρώ για τους υπόλοιπους φορολογούμενους.
2. Μείωση του ανώτατου φορολογικού συντελεστή στο 40%, από το 42,5%.
3. Για την παρακράτηση φόρου συνταξιούχων, υπολογίζεται φόρος 5% για ετήσιες καθαρές συντάξιμες αποδοχές έως 2.054 ευρώ, 10% μέχρι τα 4.100 ευρώ και 15% για μεγαλύτερες.
4. Μείωση του συντελεστή φορολόγησης των κερδών των μη εισηγμένων επιχειρήσεων στο 35% από 37,5%.
5. Μειωμένους φορολογικούς συντελεστές για επιχειρήσεις που προχωρούν σε συγχωνεύσεις έως την 31η Δεκεμβρίου του 2004.
6. Μείωση του φορολογικού συντελεστή έως και 2,5% στις επιχειρήσεις που προχωρούν σε αύξηση του προσωπικού τους.

¹⁵ www.in.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

7. Με 6% θα φορολογούνταν οι αξιωματικοί των εμπορικών πλοίων και με 3% το κατώτερο πλήρωμα.

8. Κατάργηση του τέλους χαρτοσήμου που επιβάλλεται στις αποδοχές μισθωτών και συνταξιούχων.

9. Κατάργηση τελών χαρτοσήμου και στις αυξήσεις συντάξεων, ασφαλιστικών παροχών ή βοηθημάτων και αποζημιώσεων.

10. Κατάργηση τελών χαρτοσήμου στις συναλλαγματικές και τα γραμμάτια.

11. Κατάργηση τελών χαρτοσήμου σε βεβαιώσεις για υποβολή δήλωσης έναρξης ή μεταβολής εργασίας.

12. Κατάργηση της αξίας της υπεύθυνης δήλωσης του ν. 1599.

13. Υποχρεωτική δήλωση φορολογίας εισοδήματος για τις αλλοδαπές εταιρείες με ακίνητα στην Ελλάδα.

14. Εκπίπτουν από το φορολογητέο εισόδημα οι δωρεές για επιστημονική έρευνα.

15. Φορολόγηση με 7% των αποδόσεων των repos.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ 2005¹⁶

Όπως ορίζεται σε εγκύκλιο του υπουργείου Οικονομίας, οι παροχές σε είδος θεωρούνται πλέον εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και αν δεν συνυπολογίζονται στις τακτικές αποδοχές του εργαζόμενου τότε θα φορολογούνται με συντελεστή 20%

¹⁶ www.isotimia.gr, www.kerdos.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

και όχι με βάση τη φορολογική κλίμακα. Το μέτρο αυτό θα πλήξει ιδιαίτερα χαμηλόμισθους που λόγω ειδικών συνθηκών η εργοδοσία τους παρέχει στέγη για τη διαμονή τους, αφού λόγω της παρακράτησης φόρου επί του τεκμαρτού ενοικίου, δηλαδή ενός εισοδήματος που δεν αποκτούν, θα μειωθούν οι μηνιαίες αποδοχές τους.

Με την ίδια εγκύκλιο παρέχονται διευκρινίσεις για 20 φορολογικές αλλαγές που ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2005. Ειδικότερα:

1. Αφορολόγητο όριο εισοδήματος 11.000 ευρώ έχουν οι μισθωτοί και συνταξιούχοι και 9.500 ευρώ οι υπόλοιποι φορολογούμενοι. Συνεπώς η διαφορά των αφορολογήτων των δυο κλιμάκων είναι 1.500 ευρώ. Έτσι, φορολογούμενος με εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες κάτω από 1.500 ευρώ και εισοδήματα από άλλες πηγές θα υποστεί ισόποσο περιορισμό του αφορολόγητου ορίου και ανάλογη προσαύξηση του δεύτερου κλιμακίου.

Για παράδειγμα: Φορολογούμενος με εισόδημα μισθωτών υπηρεσιών 1.000 ευρώ και από άλλες πηγές 15.000 ευρώ (σύνολο εισοδημάτων 16.000 ευρώ) θα έχει αφορολόγητο 10.500 ευρώ και όχι 11.000 ευρώ, γιατί της μισθωτής εργασίας είναι κάτω από 1.500 ευρώ. Κι αυτό προκύπτει ως εξής: αφορολόγητο 11.000 ευρώ - 500 ευρώ (διαφορά κλιμάκων 1.500 ευρώ μείον εισόδημα από μισθωτές 1.000 ευρώ ίσον 500 ευρώ) = αφορολόγητο 10.500 ευρώ. Ενώ το δεύτερο κλιμάκιο, που φορολογείται με 15% αυξάνει από 2.000 ευρώ των μισθωτών σε 2.500 ευρώ και επιβαρύνεται με 75 ευρώ φόρου.

2. Καταργείται η μείωση φόρου 15% του ποσού των οικογενειακών δαπανών για μισθωτούς και συνταξιούχους.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

3. Σε 16.500 ευρώ διαμορφώνεται το αφορολόγητο για εισοδήματα που αποκτούν όσοι κατοικούν μόνιμα σε νησιά με πληθυσμό μέχρι 3.100 κατοίκους.

4. Αυξάνεται σε 60 ευρώ η έκπτωση φόρου για κάθε προστατευόμενο παιδί όσων εργάζονται σε παραμεθόριο.

5. Μόνο η διατροφή μέχρι 3.000 ευρώ που καταβάλλεται από τον ένα σύζυγο στον άλλο (του οποίου θεωρήθηκε εισόδημα) εκπίπτει σε ποσοστό 20% από το φόρο και μέχρι 600 ευρώ. Η διατροφή που καταβάλλεται στον άλλο σύζυγο για τα παιδιά δεν μειώνει το φόρο του συζύγου που το καταβάλλει.

6. Προστατευόμενα για άλλα δύο χρόνια θεωρούνται τα παιδιά, ακόμα κι αν δεν σπουδάζουν, εφόσον είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ. Τα τέκνα θα πρέπει να συνοικούν με το φορολογούμενο και το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους να μην υπερβαίνει το ποσό των 1.200 ευρώ ή των 2.500 ευρώ αν παρουσιάζουν αναπηρία 67%.

7. Ενοίκιο κύριας κατοικίας μέχρι 300 ευρώ το μήνα ή 3.600 ευρώ εκπίπτουν από το εισόδημά τους οι φορολογούμενοι που μετακινούνται στην περιφέρεια δηλαδή εκτός των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο φορολογούμενος που έχει συνάψει τη μίσθωση να είναι μέχρι 40 ετών. Σε περίπτωση που οι σύζυγοι μισθώνουν από κοινού την κατοικία, αρκεί ο ένας από τους δύο να είναι ηλικίας μέχρι 40 ετών.

Επίσης, οι υπάλληλοι (δημόσιοι και ιδιωτικοί) που μετατίθενται σε άλλο τόπο από αυτόν όπου έχουν ιδιόκτητη κατοικία, την οποία εκμισθώνουν. Απαραίτητη προϋπόθεση για να έχουν τη φοροαπαλλαγή είναι να αποκτούν και να δηλώνουν εισόδημα από εκμίσθωση της ιδιόκτητης κατοικίας τους.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

8. Εφάπαξ έκπτωση 20% και μέχρι 3.000 ευρώ παρέχεται για τη δαπάνη αγοράς μεριδίων μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού καθώς και αμοιβαίων κεφαλαίων που είναι συνδεδεμένα με ασφαλιστήρια συμβόλαια ζωής. Απαραίτητες προϋποθέσεις για την έκπτωση αυτή είναι τα μερίδια αυτά να μην μεταβιβαστούν για 3 έτη από την ημερομηνία αγοράς τους και το ποσό της δαπάνης να μην προέρχεται από ρευστοποιήσεις άλλων μετοχικών και μεικτών Α/Κ αλλά από νέα κεφάλαια.

Επιχειρήσεις

1. Με συντελεστή 32% θα φορολογηθούν τα κέρδη που θα αποκτήσουν φέτος οι ανώνυμες εταιρείες, ΕΠΕ, συνεταιρισμοί, κ.λπ.

2. Με συντελεστή 24% θα φορολογηθούν τα κέρδη της χρήσης του 2005 των ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων εταιρειών.

3. Στο 25% παραμένει ο συντελεστής φορολόγησης κερδών από τη χρήση του 2005 για δικηγορικές και συμβολαιογραφικές αστικές εταιρείες.

4. Με βάση την υψηλότερη επιχειρηματική αμοιβή, και μόνο από μια εταιρεία, θα φορολογούνται οι εταίροι που συμμετέχουν σε εταιρείες ή κοινωνίες.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ 2007¹⁷

Οι πιο σημαντικές φορολογικές αλλαγές για το 2007 ήταν οι εξής:

1: Το αφορολόγητο όριο για μισθωτούς και συνταξιούχους αυξήθηκε στα 12.000 ευρώ (11.000 ευρώ πέρυσι).

¹⁷ www.taxisnet.gr, www.tovima.gr, www.taxheaven.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

2: Για ελεύθερους επαγγελματίες, εισοδηματίες και λοιπά φυσικά πρόσωπα το αφορολόγητο διαμορφώθηκε στα 10.500 ευρώ (9.500 ευρώ πέρυσι).

3: Με συντελεστή 29% φορολογείται το μεσαίο κλιμάκιο εισοδήματος από 12.001 ευρώ έως 30.000 ευρώ.

4: Με συντελεστή 39% φορολογείται το τμήμα εισοδήματος από 30.001 έως 75.000 ευρώ.

5: Διατηρείται ο υψηλός συντελεστής 40% για εισόδημα άνω των 75.000 ευρώ.

6: Στο 25% (από 29%) διαμορφώνεται ο συντελεστής φορολόγησης για τα αποκτηθέντα το 2007 καθαρά κέρδη των ανωνύμων εταιρειών, ΕΠΕ και αλλοδαπών.

7: Για κέρδη ομόρρυθμων και ετερόρρυθμων εταιρειών ο συντελεστής μειώνεται στο 22%.

8: Με συντελεστή 25% γίνεται η παρακράτηση φόρου εισοδήματος σε αμοιβές που εισπράττουν το 2007 τα μέλη διοικητικού συμβουλίου ανωνύμων εταιρειών.

9: Καταργείται η παρακράτηση 10% στα επιδόματα της πολύτεκνης μητέρας.

10: Μειώνεται κατά 50% η φορολογία των ναυτικών.

11: Το ανώτατο ποσό ασφαλίσεων που αφαιρείται από το φορολογητέο εισόδημα αυξάνει στα 1.200 ευρώ από 1.100 ευρώ σήμερα, ενώ αυξάνει σε 240 ευρώ από 220 ευρώ το ανώτατο όριο μείωσης φόρου για φορολογουμένους που έχουν ενοίκια (κύριας κατοικίας ή φοιτητών) και δίδακτρα σε φροντιστήρια ή ιδιαίτερα μαθήματα.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

12: Η μείωση φόρου λόγω τέκνων για όσους κατοικούν ή εργάζονται σε παραμεθόρια περιοχή παρέχεται και στη σύζυγο όταν ο σύζυγος δεν πληροί τις προϋποθέσεις.

13: Αυξάνεται στα 2.400 ευρώ από 1.900 ευρώ η φοροαπαλλαγή χωρίς δικαιολογητικά για ανάπηρους (με αναπηρία 67% και πάνω, αξιωματικούς, θύματα πολέμου, τυφλούς, νεφροπαθείς, με μεσογειακή αναιμία).

14: Αυξάνεται στα 700 ευρώ από 500 ευρώ το ανώτατο όριο έκπτωσης από το εισόδημα δαπανών (το 20% αυτών) αγοράς και εγκατάστασης συσκευών φυσικού αερίου.

Έλεγχοι

Οι αλλαγές στον τρόπο διενέργειας των ελέγχων:

15: Επανέλεγχο και μετά την 5ετία για τα φυσικά πρόσωπα που ύστερα από διασταυρώσεις προέκυψε απόκρυψη εισοδημάτων.

16: Ξεκινά ο δειγματοληπτικός έλεγχος (για τη χρήση 2006) των επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών που ακολουθούν τη διαδικασία της αυτοπεραίωσης.

17: Καταργείται η έκπτωση 1,5% στην εφάπαξ καταβολή του οφειλόμενου φόρου με την εκκαθάριση της φορολογικής δήλωσης και παραμένει μόνο η έκπτωση του 1,5% και μέχρι 118 ευρώ συνολικά στο ποσό της οφειλής, όταν η δήλωση υποβάλλεται ηλεκτρονικά.

18: Παύουν τα αναγκαστικά μέτρα έναντι μικρών (μέχρι 300 ευρώ) οφειλετών του Δημοσίου εκτός κι αν αφορούν πρόστιμα της τροχαίας, των οποίων η είσπραξη θα

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

γίνεται με κατάσχεση μισθών ή συντάξεων. Καταργείται η κατάσχεση για χρέη μισθών ή συντάξεων μέχρι 600 ευρώ.

19: Με τεκμαρτό τρόπο και συντελεστή 15% επί των ακαθαρίστων εσόδων τους εξακολουθούν να προσδιορίζονται τα καθαρά κέρδη των οικοδομικών επιχειρήσεων, ενώ σε περίπτωση που δεν επιδεικνύονται βιβλία στον έλεγχο ή δεν τηρούνται βιβλία και στοιχεία ή τηρούνται βιβλία κατώτερης κατηγορίας του ΚΒΣ ή τα τηρούμενα κρίνονται ανεπαρκή ή ανακριβή βιβλία, ο πιο πάνω συντελεστής καθαρού κέρδους διπλασιάζεται.

20: Ο τεκμαρτός προσδιορισμός των κερδών των παραπάνω επιχειρήσεων δεν εφαρμόζεται για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την ανέγερση κτιριακών εγκαταστάσεων με λύσιμα ή προκατασκευασμένα στοιχεία, τα κέρδη των οποίων θα υπολογίζονται λογιστικά.

21: Επεκτείνεται ο λογιστικός προσδιορισμός των κερδών σε όλες τις προσωπικές εταιρείες και κοινοπραξίες που ασχολούνται με την πώληση ανεγειρομένων οικοδομών και την κατασκευή τεχνικών έργων και στα οποία συμμετέχει τουλάχιστον μία Α.Ε. ή ΕΠΕ.

22: Εφάπαξ και εντός της χρήσης απόκτησης αποσβένουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες τη δαπάνη αγοράς Η/Υ και λογισμικού.

23: Δαπάνη θεωρούνται και τα έξοδα διανυκτέρευσης σε ξενοδοχεία ακόμη κι αν είναι εντός του νομού όπου λειτουργεί η έδρα ή το υποκατάστημα της εταιρείας, καθώς και εντός Αττικής και Θεσσαλονίκης.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ 2008¹⁸

Από την 1/1/2008 ίσχυαν τα παρακάτω:

Για τα εισοδήματα που απέκτησαν το 2007 μισθωτοί, συνταξιούχοι και ελεύθεροι επαγγελματίες, θα ισχύσει το υψηλότερο αφορολόγητο των 12.000 ευρώ και οι χαμηλότεροι συντελεστές φορολόγησης. Βάση αυτών, δεν θα πληρώσουν φόρο άλλοι 110.000 πολίτες και συνολικά περίπου 3,3 εκατομμύρια.

Όσον αφορά τα ακίνητα, καταργείται ο ΦΜΑΠ και εισάγεται το ετήσιο ενιαίο τέλος 0,1% επί της αντικειμενικής αξίας όλων των ακινήτων, από το οποίο το Δημόσιο θα έχει επιπλέον εισπράξεις 660 εκ. ευρώ. Εξαιρείται η 1η κατοικία έως 200 τ.μ., οι αγροί, τα αγροτεμάχια, οι βοσκότοποι, όπως και οι δασικές και λοιπές εκτάσεις που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως ή οικισμού.

1. Με τροπολογία που κατατέθηκε στην βουλή προβλέπεται η κατάργηση των πρώτων 10 επί συνόλου 209 των περιφημων ειδικών λογαριασμών. Τα κονδύλια αυτά θα ενταχθούν στον κρατικό προϋπολογισμό. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου του κράτους ο συνολικός αριθμός των λογαριασμών ανά φορέα (υπουργεία και ΝΠΔΔ) εμφανίζει πλεόνασμα. Οι συνολικές εισπράξεις για το 2008 εκτιμώνται σε 5 δισ. ευρώ και οι πληρωμές σε 4,1 δισ. ευρώ.

2. Εισφέρονται 500 εκατ. ευρώ για τη σύσταση του Εθνικού Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής. Μέσω του συγκεκριμένου ταμείου η κυβέρνηση εξετάζει την χορήγηση επιδόματος θέρμανσης για τις ασθενέστερες εισοδηματικά τάξεις.

¹⁸ www.tovima.gr, www.in.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ 2009¹⁹

1. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες πλέον φορολογούνται από το πρώτο ευρώ με συντελεστή 10% έως τα 10.500 ευρώ, που είναι μέχρι σήμερα το αφορολόγητο.

2. Το αφορολόγητο αυτό παραμένει για τους αγρότες, ενώ διατηρούνται τα αφορολόγητα για όσους έχουν παιδιά. Σημαντική μείωση φόρου έως και 40% θα έχουν όσοι προσκομίσουν με την φορολογική τους δήλωση, αποδείξεις από εστιατόρια, ταβέρνες, πιτσαρίες, κέντρα διασκέδασης, ωδεία, σχολές χορού, πολεμικών τεχνών, γυμναστήρια, κολυμβητήρια, κέντρα αδυνατίσματος-αισθητικής, κομμωτήρια, διαιτολόγους, διατροφολόγους, ομοιοπαθητικούς, λογοθεραπευτές, μασέρ, τεχνικούς κλιματισμού, υδραυλικούς, ηλεκτρολόγους, ελαιοχρωματιστές και όσους ασχολούνται με την επισκευή και συντήρηση ακινήτων, ιατρικές δαπάνες, δίδακτρα, ενοίκιο κύριας κατοικίας ή παιδιών που σπουδάζουν σε άλλη πόλη, λογαριασμούς ΔΕΚΟ για τα "κενά" ακίνητα.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ 2011²⁰

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ:

1. Φορολογική κλίμακα

Εισάγεται μια νέα φορολογική κλίμακα χωρίς διακρίσεις ως προς την πηγή προέλευσης των εισοδημάτων, με περισσότερα κλιμάκια για πιο δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών και με πρόβλεψη για ανά διετία αναπροσαρμογή των κλιμακίων βάσει του τιμαρίθμου. Το αφορολόγητο όριο για όλους τους φορολογούμενους είναι τα 12.000 Ευρώ.

¹⁹ www.pathfinder.gr, www.kerdos.gr, www.isotimia.gr, www.taxisnet.gr

www.kerdos.gr, www.ypan.gr, www.isotimia.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Η νέα κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1.2 ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΜΑΚΑ

ΙΣΧΥΩΝ ΝΟΜΟΣ (ΜΙΣΘΩΤΟΙ)		ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ	
ΥΨΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ	ΥΨΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ
0-12000	0%	0-12000	0%
12001-30000	25%	12001- 16000	18%
30001-75000	35%	16001-22000	24%
Άνω των 75000	40%	22001-26000	26%
		26001-32000	32%
		32001-40000	36%
		40001-60000	38%
		Άνω των 60000	40%

Με τη νέα κλίμακα υπάρχει μετατόπιση βάρους από τα χαμηλά και μεσαία στα υψηλά εισοδήματα. Συγκεκριμένα, υπάρχει φοροελάφρυνση σε εισοδήματα μέχρι 40.000 Ευρώ. Ενδεικτικά, εισόδημα 25.000 Ευρώ έχει μείωση φόρου 310 Ευρώ (-10%), εισόδημα 35.000 Ευρώ έχει μείωση φόρου 50 Ευρώ (-1%), ενώ εισόδημα 100.000 Ευρώ έχει αύξηση φόρου 1.350 Ευρώ (7%).

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

2. Αποδείξεις και αφορολόγητο όριο

Μέρος του αφορολογήτου ορίου θα εξασφαλίζεται με τη συλλογή αποδείξεων από την αγορά αγαθών και υπηρεσιών. Περιλαμβάνονται όλες οι κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών εκτός εκείνων που αφορούν αγαθά μεγάλης αξίας που αποτελούν τεκμήριο ελάχιστου εισοδήματος, των τακτικών λογαριασμών στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, της ενέργειας, της ύδρευσης κλπ, και όσων αναγνωρίζονται ιδιαίτερος για μείωση του εισοδήματος ή έκπτωση από το φόρο (ιατρικές δαπάνες, δαπάνες ενοικίων, ασφάλιστρα κλπ).

Το σύστημα λειτουργεί ως εξής: Το μέρος του αφορολογήτου που απαιτείται να καλυφθεί με αποδείξεις ισούται με το 30% του συνολικού εισοδήματος για εισοδήματα άνω των 12.000 Ευρώ και 10% για εισοδήματα μεταξύ 6.000 και 12.000 Ευρώ. Για την κάλυψη του αφορολογήτου ορίου προσμετράται το 100% της αξίας των αποδείξεων που θα υποβληθούν. Εάν οι αποδείξεις που θα υποβληθούν δεν καλύπτουν το αφορολόγητο όριο η διαφορά έως τα 12.000 ευρώ φορολογείται με συντελεστή 10%. Για ποσά αποδείξεων μεγαλύτερα του πιο πάνω ορίου και για αξία αποδείξεων έως 15.000 Ευρώ ατομικού εισοδήματος (30.000 οικογενειακού) εκπίπτει φόρος ίσος με το 10% της επιπλέον του αφορολογήτου αξίας.

Παραδείγματα:

A) Έστω φορολογούμενος χωρίς οικογένεια δηλώνει ατομικό εισόδημα 30.000 Ευρώ και φέρνει αποδείξεις 12.000 Ευρώ. Το 30% του εισοδήματος άρα $30.000 \times 0.30 = 9.000$ Ευρώ απαιτείται για τη κάλυψη του αφορολόγητου. Απομένουν αποδείξεις 3.000 Ευρώ οι οποίες εκπίπτουν φόρο 10% άρα $3.000 \times 0.1 = 300$ Ευρώ λιγότερο φόρο. B) Έστω φορολογούμενος με το ίδιο εισόδημα που συγκεντρώνει

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

μόνο 5.000 Ευρώ αποδείξεις. Όπως είδαμε για το αφορολόγητο χρειάζεται 9.000 άρα $9.000 - 5.000 = 4.000$ ακάλυπτο αφορολόγητο που επιβαρύνεται με συντελεστή 10% και πληρώνει επιπλέον φόρο $4.000 \times 0.1 = 400$ Ευρώ. Σε σχέση με τον προηγούμενο η διαφορά είναι $300 + 400 = 700$ Ευρώ επιπλέον φόρο.

Β) Έστω φορολογούμενος με οικογένεια και εισόδημα 20.000 Ευρώ φέρνει αποδείξεις 8.000 Ευρώ. Τα 6.000 Ευρώ (20.000×0.3) χρησιμοποιούνται για τη κάλυψη του αφορολόγητου και τα υπόλοιπα 2.000 ευρώ χρησιμοποιούνται για τη μείωση φόρου κατά 200 Ευρώ (2.000×0.1). Αν φέρει μόνο 4.000 Ευρώ αποδείξεις τότε δεν καλύπτει το αφορολόγητο κατά 2.000 Ευρώ οπότε φορολογείται με $2000 \times 0,1 = 200$ Ευρώ. Άρα διαφορά από τη προηγούμενη περίπτωση $200 + 200 = 400$ Ευρώ.

3. Κατάργηση αυτοτελούς φορολόγησης

Καταργούνται όλες οι περιπτώσεις αυτοτελούς φορολόγησης εισοδημάτων. Οι περιπτώσεις αυτές εντάσσονται στην ενιαία κλίμακα φορολογίας εισοδήματος. Εξαιρούνται μόνο οι τόκοι των τραπεζικών καταθέσεων και των ελληνικών κρατικών ομολόγων για τους οποίους διατηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις.

Παραδείγματα:

Καταργείται η αυτοτελής φορολόγησης των διαφόρων επιδομάτων και αποζημιώσεων των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα, τα εισοδήματα από την υπογραφή συμβολαίων ποδοσφαιριστών, προπονητών κλπ, οι αμοιβές όσων εκλέγονται στη τοπική αυτοδιοίκηση κ.α.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

4. Κατάργηση φοραπαλλαγών

Καταργούνται όλες οι απαλλαγές από τη φορολογία εισοδήματος ή η φορολόγηση εισοδημάτων με ειδικούς συντελεστές. Εξαιρούνται μόνο οι περιπτώσεις που αφορούν ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες (άτομα με βαριά κινητική αναπηρία, πολύτεκνες μητέρες, η αποζημίωση λόγω απόλυσης κ.α.) αλλά σε συνδυασμό με εισοδηματικό κριτήριο.

5. Λογιστικός προσδιορισμός εισοδημάτων

Εισάγεται ο λογιστικός προσδιορισμός βάσει βιβλίων εσόδων - εξόδων και αποδείξεων πώλησης ή παροχής υπηρεσιών για όλους τους ελεύθερους επαγγελματίες και καταργείται κάθε ειδικός τρόπος φορολόγησης ορισμένων κατηγοριών επαγγελμάτων. Ειδικότερα επιβάλλεται ο λογιστικός προσδιορισμός των εισοδημάτων των: Ταξί, Φορτηγών Δημόσιας Χρήσης, Λεωφορείων ΚΤΕΛ, Ενοικιαζομένων Δωματίων (χωρίς ελάχιστο όριο 7 δωματίων), Κάμπινγκ, Μηχανικοί - Αρχιτέκτονες, Λιανοπωλητές, Πρακτορεία ΠΡΟΠΟ, Βενζινάδικα, Περίπτερα, κ.α.

6. Φορολόγηση μερισμάτων και υπεραξίας μετοχών

Στα φορολογητέα, βάσει κλίμακας, εισοδήματα εντάσσονται τα μερίσματα και γενικότερα τα διανεμόμενα κέρδη που εισπράττονται από φυσικά πρόσωπα. Ο τρόπος φορολόγησης των μερισμάτων εξηγείται πιο κάτω στην ενότητα της φορολογίας Νομικών Προσώπων.

Στα φορολογητέα, βάσει κλίμακας, εισοδήματα εντάσσεται η υπεραξία από τη βραχυχρόνια αγοραπωλησία μετοχών. Για τον ορισμό της φορολογητέας υπεραξίας λαμβάνονται υπόψη και οι τυχόν ζημιές που έχει υποστεί ο φορολογούμενος από τις πιο πάνω πράξεις.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

7. Ηλεκτρονική υποβολή δηλώσεων

Για τα εισοδήματα του 2011 και εξής η δήλωση φόρου εισοδήματος υποβάλλεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά. Με υπουργική απόφαση ορίζεται η μορφή της ηλεκτρονικής δήλωσης και οι εναλλακτικές δυνατότητες για την συμπλήρωση και υποβολή της (απευθείας, μέσω φοροτεχνικών γραφείων, μέσω ΚΕΠ).

8. Ενθάρρυνση επαναπατρισμού κεφαλαίων από το εξωτερικό

Καταθέσεις σε τράπεζες στην αλλοδαπή που εντός έξι μηνών θα μεταφερθούν σε ετήσιο προθεσμιακό λογαριασμό στην Ελλάδα εξαιρούνται του ελέγχου πόθεν έσχες εφόσον καταβληθεί φόρος 5% επί της αξίας του κεφαλαίου. Τα κεφάλαια ελλήνων φορολογουμένων που βρίσκονται εκτός Ελλάδας μπορούν να δηλωθούν, να παραμείνουν εκτός Ελλάδας και να εξαιρεθούν του πόθεν έσχες εφόσον καταβληθεί φόρος 8% επί της αξίας του κεφαλαίου. Μετά το πέρας της περιόδου των έξι μηνών οι ελληνικές αρχές θα ενεργοποιήσουν κάθε διεθνή ή ευρωπαϊκή συμφωνία προκειμένου να λάβουν γνώση των καταθέσεων ελλήνων φορολογουμένων σε τράπεζες της αλλοδαπής.

B. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

1. Αντικατάσταση του ΕΤΑΚ από τον προοδευτικό φόρο στην ακίνητη περιουσία

Το Ειδικό Τέλος Ακινήτου Περιουσίας καταργείται. Επιβάλλεται ετήσιος φόρος κατοχής μεγάλης ακίνητης περιουσίας σε ατομικό επίπεδο με την πιο κάτω κλίμακα:

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Αξία ακίνητης περιουσίας	Φορολογικός συντελεστής
Έως 400.000	0%
400.001-500.000	0.1%
500.001- 600.000	0.3%
600.001-700.000	0.6%
700.001-800.000	0.9%
Άνω των 800.000	1%

Η πιο πάνω κλίμακα εφαρμόζεται στις ισχύουσες αντικειμενικές τιμές. Εφόσον οι αντικειμενικές τιμές μεταβληθούν η κλίμακα θα αναπροσαρμόζεται.

2. Μεταβιβάσεις

Η ισχύουσα φορολογία μεταβίβασης ακινήτων εφαρμόζεται και κατά τη μεταβίβαση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων εταιρειών κατοχής και εκμετάλλευσης ακινήτων.

3. Φορολόγηση εξωχώριων εταιριών ακινήτων (offshore)

Αυξάνεται ο συντελεστής φορολόγησης ακινήτων στην ιδιοκτησία εξωχώριων εταιρειών από 3% σε 10% ετησίως και καταργείται κάθε εξαίρεση από την υποχρέωση καταβολής φόρου. Ταυτόχρονα προσφέρεται προθεσμία για μεταβίβαση του ακινήτου σε φυσικό πρόσωπο με ευνοϊκούς όρους. Τα κτηματολογικά γραφεία ή υποθηκοφυλακεία υποχρεούνται εντός έξι μηνών να ενημερώσουν την ΓΓΠΣ για όλα

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

τα ακίνητα αρμοδιότητάς τους που αποτελούν ιδιοκτησία εξωχώριων εταιρειών. Υποχρεούνται επίσης να κοινοποιούν στη ΓΓΠΣ κάθε νέα τέτοια εγγραφή ή άλλη μεταβολή στα αρχεία τους. Παράλληλα ενεργοποιείται η Υπηρεσία Έρευνας & Ελέγχου Τιμών (ΥΠ.Ε.Ε.Τ.) για την συλλογή πληροφοριών για τις εταιρείες που βρίσκονται εγκατεστημένες σε προνομιακά φορολογικά καθεστώτα και εφαρμόζεται ενδελεχής έλεγχος εταιριών στις οποίες μέτοχος είναι εξωχώρια εταιρία.

3. Προσαρμογή αντικειμενικών αξιών

Αρμόδιες Επιτροπές Εκτίμησης Εμπορικών Αξιών ανά έτος εκτιμούν και δημοσιεύουν την αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών κάθε ζώνης ώστε οι τελευταίες να προσεγγίζουν τις πραγματικές εμπορικές αξίες. Για να αποφευχθεί η υπερβολική φορολογική επιβάρυνση που ενδεχομένως προκύψει σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση, πέραν της προαναφερθείσας αναπροσαρμογής των κλιμακίων για τη φορολογία μεγάλης ακίνητης περιουσίας θα προσαρμοσθούν και οι συντελεστές φόρου μεταβίβασης ακινήτων.

4. Φορολόγηση της Εκκλησίας

Η ακίνητη περιουσία της εκκλησίας φορολογείται όπως και των άλλων ΝΠΔΔ κοινωφελούς σκοπού. Ομοίως φορολογούνται και τα έσοδα από την εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας της εκκλησίας και των ιερών μονών.

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Διαχωρισμός των φορολογητέων κερδών σε μη διανεμόμενα και διανεμόμενα κέρδη

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Η κύρια μεταβολή αφορά στο διαχωρισμό των φορολογητέων κερδών σε μη διανεμόμενα και διανεμόμενα κέρδη. Η φορολογία των μη διανεμομένων κερδών μειώνεται σταδιακά από 25% σε 20%. Το 2010 ο συντελεστής φόρου μειώνεται στο 24%. Η παρακράτηση φόρου στα διανεμόμενα κέρδη (μερίσματα) γίνεται σε επίπεδο νομικού προσώπου με συντελεστή 40%. Στη συνέχεια τα διανεμόμενα κέρδη (μερίσματα) εντάσσονται στη φορολογική δήλωση του μετόχου και ο φόρος υπολογίζεται με την ενιαία κλίμακα φορολογίας εισοδήματος. Το ποσοστό των μερισμάτων που εντάσσεται στην ενιαία φορολογική κλίμακα φυσικών προσώπων, θα υπολογίζεται έτσι ώστε η συνολική φορολογική επιβάρυνση να μη ξεπερνά το 40%. Επιστρέφεται φόρος σε όσους από τη συνολική φορολόγηση προκύπτει φόρος μικρότερος του 40%.

2. Ευνοϊκή μεταχείριση για μικρές επιχειρήσεις

Θεσπίζεται 5ετές αφορολόγητο για δημιουργία και λειτουργία νέων επιχειρήσεων από άτομα έως 30 ετών.

3. Επέκταση ΦΠΑ

Προβλέπεται η επέκταση ΦΠΑ σε οικονομικές δραστηριότητες που σήμερα δεν καλύπτονται ή απαλλάσσονται.

4. Φορολόγηση παροχών σε είδος προς εταιρικά στελέχη

Επειδή οι επιτηδευματίες αγοράζουν πολυτελή αυτοκίνητα στο όνομα των εταιρειών τους για να μην τα εμφανίζουν στις προσωπικές δηλώσεις τους θα προβλεφθεί ότι το κόστος κυκλοφορίας, συντήρησης και τα μισθώματα που καταβάλλονται όπως αυτά προκύπτουν από τα βιβλία της εταιρείας αποτελούν

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

εισόδημα του χρήστη (Διευθύνων Σύμβουλος, Διαχειριστής, Πρόεδρος ΔΣ, στέλεχος).

5. Κριτήρια αυτοελέγχου

Η αντιμετώπιση σε συστηματική βάση του φαινομένου της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας με την προοδευτική λήψη κατάλληλων θεσμικών και διοικητικών μέτρων πρέπει να συνδυαστεί με την αύξηση της εθελούσιας συμμόρφωσης. Σ' αυτή την κατεύθυνση θα υπάρχουν κίνητρα για τον αυτοέλεγχο των μικρών επιχειρήσεων με την καθιέρωση δεικτών, όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής. Όποιος πληροί τα συγκεκριμένα κριτήρια ή τα αποδέχεται θα ολοκληρώνει κατ' αρχήν την φορολογική του υποχρέωση για την συγκεκριμένη χρήση. Βέβαια εάν από το σύνολο των στοιχείων βρεθεί στο δείγμα μέσω της ανάλυσης κινδύνου κατ' εξαίρεση θα υπόκειται σε έλεγχο.

6. Κατάργηση χαριστικών φοροαπαλλαγών

Επανεξέταση και κατάργηση χαριστικών φοροαπαλλαγών στις επιχειρήσεις.
Φορολόγηση 90% των bonus στις τράπεζες

7. Φορολογικά πιστοποιητικά επιχειρήσεων από ορκωτούς ελεγκτές

Ορκωτοί ελεγκτές, και για τις μικρότερες εταιρείες πιστοποιημένα γραφεία λογιστών ή φοροτεχνικών, θα βεβαιώνουν τη φορολογική υποχρέωση της επιχείρησης. Με βάση σχετικό πιστοποιητικό η εταιρία θα καταβάλει το βεβαιωθέντα φόρο και θα θεωρείται κατ' αρχήν φορολογικά ενήμερη. Η εφορία με βάση το σύστημα στοχευμένων ελέγχων θα διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους οι οποίοι εφόσον αναδείξουν φοροδιαφυγή θα επιφέρουν τις προβλεπόμενες κυρώσεις τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στις ελεγκτικές εταιρίες.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Δ. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗΣ²¹

1. Ελάχιστο τεκμαρτό κόστος διαβίωσης

Προτείνεται η καθιέρωση ενός αντικειμενικού συστήματος προσδιορισμού των δαπανών που απαιτούνται να γίνουν λόγω της κατοχής και χρήσης ορισμένων περιουσιακών στοιχείων. Θα λαμβάνεται υπόψη ένα τεκμαρτό ετήσιο κόστος συντήρησης και λειτουργίας κατοικιών, αυτοκινήτων, σκαφών αναψυχής, εναέριων μέσων, πισινών, διδάκτρων, οικιακών βοηθών κ.α. προκειμένου να εκτιμηθεί ένα τεκμαρτό εισόδημα ως ελάχιστο φορολογητέο εισόδημα.

Το τεκμαρτό κόστος διαβίωσης δεν εξαντλεί τη φορολογική υποχρέωση του φορολογούμενου ο οποίος εξακολουθεί να υπόκειται σε έλεγχο όσον αφορά στην ακριβή δήλωση των εισοδημάτων του. Επίσης λειτουργεί ως βάση για την καταρχήν αξιολόγηση από τις φορολογικές αρχές της ειλικρίνειας του δηλούμενου εισοδήματος στο πλαίσιο του ανωτέρω συστήματος μορίων κινδύνου. Το μέτρο αυτό δεν καταλαμβάνει τους συνταξιούχους.

2. Επαγγελματικοί Λογαριασμοί

Από 1/1/2011 όλες οι συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων κάθε κατηγορίας πραγματοποιούνται υποχρεωτικά μέσω τραπεζικών επαγγελματικών λογαριασμών. Με υπουργική απόφαση θα ορίζεται το ελάχιστο ύψος ανά συναλλαγή που θα υπόκειται στη παρούσα διάταξη και κάθε άλλη διαδικασία για την εφαρμογή της. Ειδική μέριμνα θα υπάρξει για τις επιχειρήσεις που έχουν περιληφθεί στον Τειρεσία και για όσο διάστημα περιλαμβάνονται εκεί. Οι Τράπεζες όπου τηρούνται οι

²¹ www.kerdos.gr, www.taxheaven.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

επαγγελματικοί λογαριασμοί των επιχειρήσεων υποχρεούνται να παρέχουν στη ΓΠΠΣ ενημέρωση για τις πραγματοποιούμενες συναλλαγές σε πραγματικό χρόνο.

3. Περιουσιολόγιο

Η ΓΠΠΣ εντός έξι μηνών συγκροτεί περιουσιολόγιο όλων των φυσικών προσώπων κατόχων Α.Φ.Μ. Στο περιουσιολόγιο περιλαμβάνονται κυρίως ακίνητα, αυτοκίνητα, σκάφη, εναέρια μέσα μεταφοράς, κατοχή μετοχών, αμοιβαίων κεφαλαίων, και εταιρικών μεριδίων. Δεν περιλαμβάνονται οι τραπεζικές καταθέσεις και τα ομόλογα του ελληνικού δημοσίου. Με υπουργική απόφαση θα ορίζεται ο τρόπος αποτύπωσης και συγκέντρωσης των πιο πάνω περιουσιακών στοιχείων. Το περιουσιολόγιο θα αποτελεί τη βάση για διεξαγωγή διασταυρώσεων προς επαλήθευση των εισοδημάτων που δηλώνονται από τους φορολογούμενους.

4. Διασταυρώσεις στοιχείων

Τακτική εφαρμογή ηλεκτρονικών διασταυρώσεων. Αναθεώρηση του υπάρχοντος πλαισίου διασταύρωσης στοιχείων με βάση ετήσιο πρόγραμμα για τακτικούς περιοδικούς ελέγχους και όχι σε ad hoc βάση όπως είναι σήμερα. Στους ελέγχους περιλαμβάνονται και έλεγχοι που γίνονται για πρώτη φορά, όπως η διασταύρωση στοιχείων τραπεζικών λογαριασμών που λαμβάνουμε από άλλες χώρες. Ο έλεγχος θα γίνεται με την εφαρμογή κριτηρίων επικινδυνότητας το μέγεθος των δειγμάτων θα είναι τέτοιο ώστε να μπορεί να ελεγχθεί αποτελεσματικά από ελεγκτές και επιθεωρητές.

5. Ηλεκτρονική διασύνδεση του Υπουργείου Οικονομικών

Ηλεκτρονική διασύνδεση του Υπουργείου Οικονομικών με όλα τα Υπουργεία και Φορείς με υποχρέωση όλων για υποβολή κάθε στοιχείου οικονομικού

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

ενδιαφέροντος είτε πρόκειται για αμοιβές, είτε για μισθούς, είτε για αποζημιώσεις, είτε για επιδοτήσεις ή οικονομικές ενισχύσεις. Θα συγκεντρώνονται (ηλεκτρονική υποβολή) ακόμα στοιχεία όπως από το Υπ. Περιβάλλοντος για τα Δημόσια έργα, άδειες οικοδομών, από το Υπ. Υποδομών για τα αυτοκίνητα, από το Υπ. Δικαιοσύνης- δικαστήρια για δικαστικές διενέξεις διεκδίκησης αμοιβών, αποζημιώσεων, παραστάσεις δικηγόρων, συμβολαιογράφοι για αντίγραφα συμβολαίων, συμφωνητικών, από ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ, κ.λπ.

6. Έλεγχοι με βάση κριτήρια κινδύνου

Κεντρική επιλογή των ελεγκτέων υποθέσεων με σύστημα ανάλυσης κινδύνου (Risk analysis). Καταρτίζεται κατάλογος μορίων κινδύνου φοροδιαφυγής (point system) βάσει του οποίου διενεργούνται προληπτικοί και τελικοί έλεγχοι τήρησης της φορολογικής νομοθεσίας από τα υπόχρεα νομικά και φυσικά πρόσωπα. Οι αρμόδιες για τον έλεγχο αρχές καταρτίζουν ετήσιο πρόγραμμα στοχευμένων ελέγχων βάσει των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο πάνω μορίων. Εφαρμογή πληροφοριακών συστημάτων διαχείρισης των ελέγχων. Σύστημα που τίθεται σε λειτουργία μέσα στο 2010 επιλέγει προς έλεγχο τις πιο επικίνδυνες επιχειρήσεις, διασφαλίζει ότι οι έλεγχοι γίνονται με βάση αντικειμενικά κριτήρια και επιτρέπει την κεντρική διαχείριση της πορείας των υποθέσεων.

7. Ηλεκτρονική τιμολόγηση

Σε συνδυασμό με τον επαγγελματικό λογαριασμό εφαρμογή της ηλεκτρονικής τιμολόγησης και ηλεκτρονικής διακίνησης των τιμολογίων μεταξύ επιχειρήσεων και μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίου. Από 1/1/2011 τιμολόγια για συναλλαγές άνω των 3.000 Ευρώ μεταξύ επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων και δημοσίου θα γίνονται

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

δεκτά μόνο ηλεκτρονικά. Οι φορολογικές αρχές θα έχουν τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στα στοιχεία των ηλεκτρονικών συναλλαγών.

8. Πιστοποίηση ηλεκτρονικής υπογραφής

Όλοι οι επαγγελματίες (λογιστές, φοροτέχνες, εκτελωνιστές, συμβολαιογράφοι, κλπ), θα πιστοποιηθούν και θα αποκτήσουν ψηφιακή υπογραφή, ώστε να επικοινωνούν ηλεκτρονικά με το Υπουργείο Οικονομικών για λογαριασμό τρίτων υπόχρεων, νομικών ή φυσικών προσώπων.

9. Συναλλαγές άνω των 1.500 Ευρώ χωρίς μετρητά

Από 1/1/2011 δεν θα θεωρείται νόμιμη κάθε συναλλαγή μεταξύ ιδιωτών και επιχειρήσεων ή μεταξύ επιχειρήσεων, αξίας μεγαλύτερης των 1.500 ευρώ εάν αυτή γίνεται με μετρητά. Οι συναλλαγές αυτές θα γίνονται με πιστωτικές ή χρεωστικές κάρτες ή δίγραμμες επιταγές.

10. Ταμειακές μηχανές παντού

Όλες ανεξαιρέτως οι επιχειρήσεις και οι επιτηδευματίες οφείλουν να εκδίδουν αποδείξεις μέσω πιστοποιημένων ταμειακών μηχανών. Στο κανόνα αυτό υπάγονται, χωρίς εξαιρέσεις, και τα πρατήρια καυσίμων, τα περίπτερα, τα ταξί, οι πωλητές των λαϊκών αγορών κλπ.

11. Κίνητρα για αποκάλυψη διαφθοράς και φοροδιαφυγής

Υιοθέτηση φορολογικής αμνηστίας για άτομα ή επιχειρήσεις που βοηθούν στην αποκάλυψη διεφθαρμένων δημοσίων λειτουργών. Αμοιβή όποιου οδηγεί σε σύλληψη για δωροδοκία που αφορά λαθρεμπορία με το ποσό πενταπλάσιο του ποσού της δωροδοκίας.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

12. Επιτάχυνση διαδικασιών καταβολής προστίμου και άλλες κυρώσεις

Συντομεύονται οι προθεσμίες και επιταχύνονται γενικώς οι διαδικασίες επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα θα προβλέπεται η δυνατότητα της ΥΠΕΕ να επιβάλει επί τόπου άμεσα καταβλητέα πρόστιμα. Παράλληλα ενεργοποιείται η διαδικασία κλεισίματος του καταστήματος σε περίπτωση υπότροπου παράβασης μη έκδοσης αποδείξεων.

Για ελεύθερους επαγγελματίες και επιτηδευματίες απώλεια του αφορολόγητου ορίου της κλίμακας στην περίπτωση παράβασης μη έκδοσης ή ανακριβούς έκδοσης στοιχείου πώλησης ή στοιχείου διακίνησης.

13. Κατάσχεση για χρέη προς το δημόσιο

Υιοθέτηση δραστικών μεθόδων συλλογής των ανείσπρακτων οφειλών, όπως η κατάσχεση περιουσιών για όσους έχουν την ικανότητα αποπληρωμής. Αυτό θα εφαρμοστεί αποτελεσματικά μέσω της σύνδεσης των εκκρεμών χρεών με στοιχεία από την ηλεκτρονική καταγραφή της ακίνητης περιουσίας καθώς και με την δυνατότητα "κατάσχεσης εις χείρας τρίτων" όσον αφορά τραπεζικούς λογαριασμούς.

14. Ενίσχυση του μηχανισμού είσπραξης χρεών

Δημιουργία κεντρικού τηλεφωνικού κέντρου (call-center) για άμεση υπενθύμιση (με τη λήξη του χρέους) των οικονομικών υποχρεώσεων των πολιτών.

15. Πάταξη λαθρεμπορίου

Ηλεκτρονικός έλεγχος όλου του συστήματος διακίνησης πετρελαιοειδών και παρακολούθηση της διακίνησης πετρελαιοειδών μέσω βυτιοφόρων οχημάτων με συστήματα GPS. Εισαγωγή δυνατότητας κατάσχεσης για παραβάσεις. Σταδιακά

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

εντός του 2010 εγκαθίστανται ογκομετρικά συστήματα μέτρησης των εισροών και εκροών καυσίμων σε όλα τα πρατήρια καυσίμων.

16. Έλεγχος συναλλαγών με εξωχώριες εταιρίες

Έλεγχος και φορολόγηση των συναλλαγών με εξωχώριες εταιρίες που υποκρύπτονται πίσω από εταιρίες αντιπροσώπευσης (Nominee εταιρίες) ή εξωχώριες εταιρίες που λειτουργούν ως υπεργολάβοι κοινοτικών εταιριών.

17. Έλεγχος πρακτικών τιμολόγησης μεταξύ μητρικών και θυγατρικών

Ενισχύονται και συμπληρώνονται οι διατάξεις περί ελέγχου πρακτικών transfer pricing μεταξύ μητρικών και θυγατρικών εταιριών εγκατεστημένων σε χώρες με προνομιακά φορολογικά καθεστάτα που προβλέπονται στο νόμο 3728 / 08 και ενεργοποιούνται οι αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου σε συνεργασία με τις αντίστοιχες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών. Δημιουργείται ειδική ομάδα ελέγχου των πρακτικών τιμολόγησης μεταξύ μητρικών και θυγατρικών εταιριών.

18. Ενεργοποίηση Εθνικού Συμβουλίου για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής

Άμεση ενεργοποίηση του Εθνικού Συμβουλίου για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, (συστήθηκε με τον ν.3610/07) και στο οποίο μετέχουν εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων.

ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ²²

1. Φόροι ακίνητης περιουσίας στη Τοπική Αυτοδιοίκηση

²² www.mnec.gr, www.in.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Εξετάζεται η αναμόρφωση και ενοποίηση των περισσότερων φόρων ακίνητης περιουσίας και η απόδοσή τους ως έσοδο στην τοπική αυτοδιοίκηση στα πλαίσια του προγράμματος Καλλικράτης.

2. Στοχευμένα φορολογικά κίνητρα

Διατηρούνται και ενισχύονται στοχευμένα φορολογικά κίνητρα για την έρευνα - καινοτομία και το περιβάλλον και αντικίνητρα για τις ρυπογόνες δραστηριότητες και την εκπομπή αερίων θερμοκηπίου.

3. Αναδιοργάνωση Φορολογικών Υπηρεσιών

Αναδιοργάνωση της ΥΠΠΕ με δημιουργία εξειδικευμένης υπηρεσίας η οποία θα ελέγχει τους ιδιώτες με μεγάλα εισοδήματα (επώνυμη φοροδιαφυγή) αξιοποιώντας στοιχεία και πληροφορίες που συλλέγονται από φορείς όπως συμβολαιογράφοι, τράπεζες, χρηματιστήριο, μεσίτες, φορολογικές αρχές άλλων χωρών κ.λπ. Εξειδικευμένη υπηρεσία με αποστολή τη διερεύνηση, τη μεθοδολογία και τον εντοπισμό, φοροδιαφυγής τομέων του παραεμπορίου καθώς και την αντιμετώπισή του σε συνεργασία με άλλους φορείς (αστυνομία, δημοτική αστυνομία κ.λ.π).

Επίσης προβλέπεται ο επανακαθορισμός των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων διοικητικών επιπέδων του Υπουργείου Οικονομικών και της Υπηρεσίας Οικονομικής Επιθεώρησης.

4. Νέος Κώδικας Φορολογικής Νομοθεσίας

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Θα προωθηθεί η σύνταξη νέου, ενιαίου Κώδικα όλης της Φορολογικής Νομοθεσίας και της Διαδικασίας με συνεχή ενημέρωση και διαθεσιμότητα στο διαδίκτυο.

5. Αναθεώρηση Κώδικα Φορολογικών Κυρώσεων

Επίσης με χωριστό νομοσχέδιο το Υπουργείο Οικονομικών θα αναθεωρήσει τον Κώδικα Φορολογικών Κυρώσεων επιβάλλοντας ένα αυστηρότερο πλαίσιο ποινικών κυρώσεων για τα αδικήματα της φοροδιαφυγής και της λαθρεμπορίας.

6. Κατάργηση Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων

Σε χωριστό νομοσχέδιο θα προβλέπεται η σταδιακή κατάργηση του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και η ένταξη των αναγκαίων διατάξεων στη φορολογική νομοθεσία με προσαρμογή στα νέα δεδομένα που προκύπτουν με την εφαρμογή τηλεματικών και πληροφοριακών συστημάτων.

Πιο κάτω παραθέτουμε με περισσότερες λεπτομέρειες αλλαγές που θα πραγματοποιηθούν στην φορολογία το 2011. Έτσι παραθέτουμε την φορολογική μεταρρύθμιση στα ακίνητα των offshore, τη φορολογική μεταρρύθμιση για το ποιές δαπάνες από εδώ και έπειτα θα εκπίπτουν και τέλος τη φορολογική μεταρρύθμιση που αφορά στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων και την πάταξη της φοροδιαφυγής.

Η φορολογική μεταρρύθμιση στα ακίνητα των offshore²³

Η φορολόγηση των ακινήτων που ανήκουν σε offshore εταιρείες με 15%, αντί για 10% που είχε αρχικά ανακοινωθεί, αποτελεί ένα τεράστιο πονοκέφαλο για

²³ www.taxheaven.gr

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

πολλούς Έλληνες και ξένους που κατέχουν ακίνητα μέσω offshore εταιρειών στην Ελλάδα.

Με τον όρο offshore εννοούμε παράκτιες εταιρείες που δεν έχουν δραστηριότητα στον τόπο της φορολογικής τους κατοικίας, αλλά χρησιμοποιούνται σαν επενδυτικά και επιχειρηματικά οχήματα για τη διενέργεια συναλλαγών σε όλο τον κόσμο.

Παραδείγματα τέτοιων εταιρειών είναι αυτές που βρίσκονται στις Μπαχάμες, τις Σεϋχέλλες, τις Παρθένους Νήσους, τον Παναμά, τη Λιβερία, τα Νησιά Καϋμάν και άλλα. Με τη χρήση μίας offshore εταιρείας ο επιτηδευματίας μπορεί να αποκτήσει ένα περιουσιακό στοιχείο στην Ελλάδα χωρίς να δηλώσει την προέλευση του εισοδήματος, γεγονός που συνιστά φορολογική παράβαση.

Από την κατηγορία αυτή και παρά τη σύγχυση που έχει δημιουργηθεί, εξαιρούνται όλες οι κοινοτικές εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου, στην οποία όλες οι εταιρείες είναι onshore από τη στιγμή που μπήκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αναγκάστηκε να αναπροσαρμόσει το εμπορικό και φορολογικό δίκαιο για να είναι συμβατό με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Στο πλαίσιο αυτό, μία κυπριακή εταιρεία αντιμετωπίζεται φορολογικά όπως μία οποιαδήποτε κοινοτική εταιρεία που θα μπορούσε να διαχειρίζεται ακίνητη περιουσία μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, άρα και στην Ελλάδα. Ο διαχωρισμός και η στοχοποίηση της Κύπρου σε σχέση με άλλη ευρωπαϊκή χώρα είναι ανέφικτη και αντιβαίνει τόσο τις διμερείς συμβάσεις όσο και την ευρωπαϊκή νομοθεσία για την ίση μεταχείριση των κρατών μελών.

Ο φόρος στα ακίνητα των κοινοτικών εταιρειών δεν έχει οριστικοποιηθεί ακόμα, αλλά σίγουρα θα είναι χαμηλότερος από το 15% που θα επιβληθεί στις offshore, με πιθανότερο σενάριο να είναι ίδιος με το φόρο για τα ακίνητα που ανήκουν σε ελληνικές εταιρείες. Φυσικά, τα ακίνητα των offshore μπορούν να

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

μεταβιβαστούν σε φυσικά πρόσωπα ή σε άλλες εταιρείες εντός της Ελλάδας πληρώνοντας το φόρο μεταβίβασης που θα είναι χαμηλότερος από το Φόρο Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας, εφόσον η μεταβίβαση πραγματοποιηθεί στην αντικειμενική αξία.

Εναλλακτικά, υπάρχει η δυνατότητα μεταφοράς της φορολογικής κατοικίας της εταιρείας από τον offshore προορισμό στην Κύπρο ή άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που χρησιμοποιεί ως βάση το Αγγλοσαξονικό Δίκαιο. Η μεταφορά της έδρας μίας εταιρείας, δεν απαιτεί σε καμία περίπτωση μεταβίβαση του ακινήτου στο υποθηκοφυλακείο, αφού ο κύριος του ακινήτου παραμένει το ίδιο νομικό πρόσωπο, άρα δεν οφείλεται και φόρος μεταβίβασης.

Η προέλευση του κεφαλαίου μίας εταιρείας, αποτελεί στην Ελλάδα ένα ακανθώδες θέμα, αφού οι ελληνικές Ανώνυμες Εταιρείες δεν υπόκεινται σε πόθεν έσχες για το μετοχικό τους κεφάλαιο. Από την άποψη αυτή, η προέλευση μίας εταιρείας δεν αποτελεί κριτήριο φορολογικής παράβασης, εφόσον το κεφάλαιο της έχει καταβληθεί κανονικά από τους μετόχους της, είτε αυτοί είναι φυσικά πρόσωπα είτε άλλες εταιρείες. Σε κάθε περίπτωση όμως, το μέτρο της φορολόγησης των offshore με 15% κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, με την εξαίρεση ότι σε περίπτωση μεταφοράς της έδρας της offshore ο ιδιοκτήτης μπορεί να απαλλαγεί από το συγκεκριμένο βάρος.

Η έκπτωση των δαπανών

Οι εκπτώσεις των δαπανών πραγματοποιούνται με την προϋπόθεση ότι τα ποσά αυτών έχουν αναγραφεί στα βιβλία της επιχείρησης (παρ. 14, άρθρου 31 του Ν.[2238/1994](#)).

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Ποσά που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις οικειοθελώς σε εργαζομένους τους ή σε τρίτους, πλην των περιπτώσεων που περιλαμβάνονται στο άρθρο αυτό, και δεν αφορούν αμοιβές ή αποζημιώσεις αυτών για άμεση ανταπόδοση παρεχόμενης υπηρεσίας ή δεν προκύπτει από διάταξη νόμου ο υποχρεωτικός χαρακτήρας τους, δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα (παρ. 15, άρθρου 31 του Ν.[2238/1994](#)).

Αμοιβές σε χρήμα ή σε είδος δεν αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα, όταν η παροχή ή η λήψη αυτής συνιστά ποινικό αδίκημα ακόμα και αν η καταβολή αυτών πραγματοποιείται στο εξωτερικό. (παρ. 16, άρθρου 31 του Ν.[2238/1994](#)).

Σύμφωνα με την παράγραφο 20 του άρθρου 31 του ν. [2238/1994](#), ισχύουν τα εξής:

«Δαπάνες που εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εκτός εκείνων που ρητά μνημονεύονται σε αυτό, για τις οποίες έχει γίνει δεκτό με διοικητικές λύσεις και με τη δικαστηριακή νομολογία ότι εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα βάσει των διατάξεων του άρθρου αυτού, περιλαμβάνονται σε απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών. Η αναγνώριση των οριζόμενων στην απόφαση αυτή δαπανών είναι δεσμευτική για τις ελεγκτικές υπηρεσίες. Για την υλοποίηση των ανωτέρω, εντός μηνός από την έναρξη ισχύος της παραγράφου αυτής εκδίδεται η οριζόμενη από το πρώτο εδάφιο απόφαση. Για οποιαδήποτε προσθήκη ή αφαίρεση περίπτωσης από τον κατάλογο αυτόν, η ενδιαφερόμενη επιχείρηση ή η επαγγελματική ένωση στην οποία ανήκει ή η ελεγκτική υπηρεσία δικαιούται να υποβάλει στην αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών αίτηση, εντός δύο(2) μηνών από την έναρξη ισχύος της παραγράφου αυτής, προκειμένου να εξετασθεί

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

η συγκεκριμένη περίπτωση από ειδική γνωμοδοτική επιτροπή η οποία συνιστάται για το σκοπό αυτόν στο πιο πάνω Υπουργείο. Μέχρι την 30ή Ιουνίου 2005 εκδίδεται νέα απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών με την οποία επιφέρονται οι μεταβολές για τις οποίες γνωμοδότησε, σύμφωνα με τα πιο πάνω, η επιτροπή, κατόπιν της άνω αίτησης ή εισήγησης της υπηρεσίας ή και αυτεπαγγέλτως. Η αναγνώριση των τυχόν επιπλέον αναγνωριζόμενων περιπτώσεων δαπανών είναι δεσμευτική και για προηγούμενες διαχειριστικές περιόδους, εφόσον είναι εκκρεμείς. Τυχόν αφαίρεση αναγνωριζόμενων περιπτώσεων δαπανών θα ισχύει από την επόμενη διαχειριστική χρήση. Με την ίδια διαδικασία θα ορίζονται κάθε χρόνο οι μεταβολές στις περιπτώσεις δαπανών που εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.

Η επιτροπή της παραγράφου αυτής αποτελείται από έναν σύμβουλο ή πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, τους προϊσταμένους των Διευθύνσεων Φορολογίας Εισοδήματος και Ελέγχου, έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος, καθώς και έναν καθηγητή Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος συναφούς αντικειμένου.

Ο Πρόεδρος, τα μέλη και ο γραμματέας αυτής ως και οι αναπληρωτές αυτών, ο τρόπος λειτουργίας και λήψης απόφασης, καθώς και λοιπές λεπτομέρειες ορίζονται με Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

Επίσης και για τις δαπάνες οι οποίες δεν αναγνωρίζονται από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων αποφαινεται η επιτροπή της παραγράφου αυτής και περιλαμβάνονται σε ιδιαίτερη απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, που εκδίδεται κάθε χρόνο,

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

σύμφωνα με τη διαδικασία που ακολουθείται και για τις δαπάνες που αναγνωρίζονται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων.

Μέχρι σήμερα τέτοιες αποφάσεις έχουν εκδοθεί και είναι οι εξής:

- [ΠΟΛ.1005/14.1.2005](#),
- [ΠΟΛ.1028/17.2.2006](#),
- [ΠΟΛ.1056/23.2.2007](#),
- [ΠΟΛ.1106/24.7.2008](#),
- [ΠΟΛ.1029/17.2.2006](#),
- [ΠΟΛ.1057/23.3.2007](#)
- [ΠΟΛ.1107/24.7.2008](#).

Δικαιολογητικά δαπανών

Το τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών, για να αποτελέσει νόμιμο δικαιολογητικό στοιχείο για την έκπτωση της σχετικής δαπάνης, πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα αναφερόμενα στις διατάξεις του Κ.Β.Σ. στοιχεία που απαιτεί ο νόμος μεταξύ των οποίων και ο επαρκής προσδιορισμός των παρασχεθεισών υπηρεσιών. (Σ.τ.Ε. 3509/96,715/91).

Για να αφαιρεθεί μία δαπάνη από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχειρήσεως πρέπει η δαπάνη αυτή να καλύπτεται με αποδεικτικό στοιχείο προβλεπόμενο από τον Κ.Β.Σ., στην περίπτωση που επιβάλλεται από τον Κώδικα αυτό η έκδοση τέτοιου στοιχείου για τη συγκεκριμένη δαπάνη. Μόνο δε στην περίπτωση που δεν επιβάλλεται από τον Κ.Φ.Σ. η έκδοση συγκεκριμένου στοιχείου, η έκπτωση της δαπάνης μπορεί να γίνει με βάση οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο εκτιμώμενο από τη φορολογική αρχή και τα διοικητικά δικαστήρια. (Σ.τ.Ε. 6004/96).

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Επί μεταφοράς αγαθών ο Κ.Β.Σ. προβλέπει ότι ο μεταφορέας εκδίδει θεωρημένη φορτωτική σε τέσσερα αντίτυπα, εκ των οποίων το τρίτο παραδίδεται στον καταβάλλοντα τα κόμιστρα. Επομένως, το αντίτυπο αυτό της φορτωτικής αποτελεί το νόμιμο δικαιολογητικό για την έκπτωση της πραγματοποιούμενης, από τον καταβάλλοντα τα κόμιστρα επιτηδευματία, σχετικής δαπάνης. (Σ.τ.Ε.3988-90/98,2993/91)

Έκπτωση ορισμένης δαπάνης από το ακαθάριστο εισόδημα της επιχειρήσεως επιτρέπεται μόνο εφόσον έχουν εκδοθεί τα στοιχεία, τα προβλεπόμενα σχετικά με τη δαπάνη αυτή από τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων. Τούτο ισχύει και για την έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της αντιπροσωπευόμενης επιχειρήσεως δαπανών, στις οποίες υπεβλήθη για λογαριασμό της αντιπρόσωπος, ο οποίος πωλεί εμπορεύματα για λογαριασμό της, απαιτούνται δηλαδή και για τις δαπάνες αυτές της επιχειρήσεως τα προβλεπόμενα επί μέρους στοιχεία του Κ.Β.Σ, όπως τα εκδοθέντα από τρίτους κ.λ.π. τιμολόγια παροχής υπηρεσιών κ.λπ. και δεν αρκεί η απλή αναγραφή των εν λόγω δαπανών στην εκδιδόμενη από τον αντιπρόσωπο εκκαθάριση. (Σ.τ.Ε. 2329/97).

Αναμόρφωση των αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων

Με τον ν.[3842/2010](#) με τίτλο «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις» καθιερώθηκαν σημαντικές αλλαγές στο φορολογικό σύστημα της χώρας. Πολλές από τις νέες διατάξεις του νόμου αυτού είχαν εφαρμογή από την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ήτοι 23.4.2010), άλλες από 1.6.2010 και κάποιες ισχύουν από 1.1.2011.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Μια σημαντική αλλαγή που αφορά άμεσα τους λογιστές - φοροτεχνικούς, είναι αυτή που προβλέπεται με την παράγραφο 9 του άρθρου 17 του ν. [3842/2010](#). Με τη διάταξη αυτή αντικαταστάθηκε η παράγραφος 3 του άρθρου 38 του ν. [2873/2000](#) σχετικά με την ευθύνη και τις αρμοδιότητες του λογιστή φοροτεχνικού.

[Άρθρο 17 Υποχρεώσεις υπηρεσιών, νομικών προσώπων και οργανώσεων γενικά για ηλεκτρονική υποβολή πληροφοριών και στοιχείων, θέματα λογιστών φοροτεχνικών και πιστοποιητικό νόμιμων ελεγκτών

9. Η παράγραφος 3 του άρθρου 38 του ν. [2873/2000](#) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο λογιστής φοροτεχνικός είναι υπεύθυνος για την ορθή μεταφορά των οικονομικών δεδομένων από τα στοιχεία στα βιβλία, για την ακρίβεια των δηλώσεων ως προς τη συμφωνία αυτών με τα φορολογικά και οικονομικά δεδομένα που προκύπτουν από τα τηρούμενα βιβλία. Επίσης, είναι υπεύθυνος για την ορθή φορολογική αναμόρφωση των αποτελεσμάτων με τις δαπάνες που δεν αναγνωρίζονται και τις οποίες παραθέτει αναλυτικά σε κατάσταση που συνυποβάλλεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος. Το περιεχόμενο της κατάστασης αυτής υπόκειται σε έλεγχο σύμφωνα με το άρθρο 66 του Κ.Φ.Ε.. Τέλος, με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος δηλώνεται ότι κατά τη διαρρέυσσα διαχειριστική περίοδο έχουν υποβληθεί ορθά όλες οι δηλώσεις παρακρατούμενου φόρου εισοδήματος και απόδοσης των έμμεσων φόρων. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής, ο λογιστής φοροτεχνικός υπογράφει τις δηλώσεις της παραγράφου 2, καθώς και τα συνυποβαλλόμενα έντυπα ή καταστάσεις, όπως αυτά καθορίζονται κάθε φορά με τις οικείες αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών. Επίσης, κατά την υποβολή των δηλώσεων οι λογιστές φοροτεχνικοί αναγράφουν υποχρεωτικά το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση κατοικίας τους ή της έδρας του επαγγέλματός τους, κατά περίπτωση, τον Α.Φ.Μ., την αρμόδια

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Δ.Ο.Υ για τη φορολογία τους, τον αριθμό μητρώου της άδειας άσκησης επαγγέλματός τους και την κατηγορία της άδειάς τους.»].

Με τη νέα διάταξη προβλέπεται ότι οι λογιστές φοροτεχνικοί είναι υπεύθυνοι, πέρα από την ακρίβεια και την ειλικρίνεια των δηλώσεων που υποβάλλουν, ως προς τη συμφωνία αυτών με τα φορολογικά και οικονομικά δεδομένα που προκύπτουν κατά τη μεταφορά τους από τα στοιχεία στα βιβλία και από τα βιβλία στις κατά περίπτωση δηλώσεις, και για την ορθή φορολογική αναμόρφωση των αποτελεσμάτων με τις δαπάνες που δεν αναγνωρίζονται, καθώς και για την ορθή υποβολή όλων των δηλώσεων παρακρατούμενου φόρου εισοδήματος και απόδοσης των έμμεσων φόρων.

Ειδικότερα, τις μη εκπιπόμενες δαπάνες θα πρέπει να τις αποτυπώνουν αναλυτικά σε κατάσταση που θα συνυποβάλλεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος, το περιεχόμενο της οποίας δεν είναι δεσμευτικό για τη φορολογούσα αρχή, ενώ όσον αφορά την ορθή υποβολή όλων των δηλώσεων παρακρατούμενου φόρου εισοδήματος και απόδοσης των έμμεσων φόρων, αυτή θα πρέπει να γνωστοποιείται από τους λογιστές φοροτεχνικούς στην αρμόδια φορολογούσα αρχή, με τη μορφή δήλωσης που θα συνυποβάλλεται με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος.

Με τις ίδιες διατάξεις θεσμοθετήθηκε και νομοθετικά η υποχρέωση των λογιστών φοροτεχνικών για υπογραφή, πέραν των δηλώσεων της παραγράφου 2 του άρθρου 38 του ν.[2873/2000](#) (δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος, αρχικών, συμπληρωματικών, τροποποιητικών, κλπ.) και των συνυποβαλλόμενων εντύπων ή καταστάσεων, όπως αυτά καθορίζονται κάθε φορά με τις οικείες αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών,

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

με υποχρεωτική αναγραφή, κατά την υποβολή των δηλώσεων, του ονοματεπωνύμου τους, της διεύθυνσης κατοικίας τους ή της έδρας του επαγγέλματός τους, κατά περίπτωση, του ΑΦΜ τους, της αρμόδιας ΔΟΥ για τη φορολογία τους, του αριθμού μητρώου της άδειας άσκησης επαγγέλματός τους και της κατηγορίας της άδειας τους.

Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 92 του νέου νόμου, από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δηλαδή για δηλώσεις που υποβάλλονται από τις 23.4.2010 και μετά. Ουσιαστικά όμως η εφαρμογή τους θα ξεκινήσει από την έκδοση της σχετικής απόφασης του Υπουργού Οικονομικών και μετά, με την οποία θα καθοριστούν ο τύπος και το περιεχόμενο της κατάστασης με τις μη εκπιπόμενες δαπάνες και η δήλωση για την ορθή υποβολή όλων των δηλώσεων παρακρατούμενου φόρου εισοδήματος και απόδοσης των έμμεσων φόρων που προβλέπονται από τις νέες διατάξεις, οι οποίες θα συνυποβάλλονται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του επόμενου οικονομικού έτους (2011 και επομένων).

Η σκοπιμότητα μιας ευρείας δομικής αναμόρφωσης του φορολογικού συστήματος

Από την προηγούμενη ανάλυση προέκυψε ότι το φορολογικό σύστημα και η Διοίκησή του εμφανίζουν έντονα προβλήματα, τα οποία απαιτούν ριζική αντιμετώπιση. Η αντιμετώπιση αυτή αφορά τόσο το θεσμικό πλαίσιο των φορολογιών όσο και, κυρίως, τις διαδικασίες εφαρμογής τους στην πράξη, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων συμμόρφωσης των φορολογουμένων.

Στον τομέα του θεσμικού πλαισίου της φορολογίας, απαιτούνται αλλαγές όπως κατάργηση υφιστάμενων φόρων, εισαγωγή νέων, καθώς επίσης και δομική αλλαγή πολλών από αυτούς που θα παραμείνουν, ώστε να γίνουν απλούστεροι και

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

κατανοητοί τόσο από τα φοροτεχνικά όργανα, όσο και από τους φορολογουμένους, ενώ ταυτόχρονα να εξυπηρετούν τις σύγχρονες επιδιώξεις της δημοσιονομικής πολιτικής.

Στον τομέα των διαδικασιών εφαρμογής των φόρων στην πράξη απαιτείται ριζική αλλαγή νοοτροπίας των φοροτεχνικών οργάνων και των φορολογουμένων. Από την πλευρά της Φορολογικής Διοίκησης, απαιτείται η απλοποίηση των διαδικασιών εφαρμογής των φόρων και η απαλλαγή των φορολογουμένων και των τρίτων από το τεράστιο κόστος συμμόρφωσης. Από την πλευρά των φορολογουμένων, θα πρέπει να γίνει σιγά-σιγά συνείδηση ότι η εκπλήρωση των φορολογικών τους υποχρεώσεων αποτελεί ύψιστο καθήκον και η μη εκπλήρωσή τους είναι τελικά σε βάρος τους.

Η δυνατότητα μιας ευρείας φορολογικής αναμόρφωσης

Το ότι το φορολογικό μας σύστημα παρουσιάζει μια σειρά από έντονες εγγενείς αδυναμίες είναι γνωστό σε όλους και δεν χρειάζεται ιδιαίτερη θεμελίωση. Ίσως δυσκολότερη είναι η απάντηση στο ερώτημα αν είναι εφικτή μια ευρεία δομική αναμόρφωσή του. Μια τέτοια αναμόρφωση είναι λογικό να αντιμετωπίσει μια σειρά από προβλήματα και να προκαλέσει αντιδράσεις κυρίως από τις διάφορες ομάδες πίεσης, οι οποίες κατάφεραν, με την πάροδο του χρόνου, να εξασφαλίσουν διάφορα προνόμια, τα οποία δεν είναι διατεθειμένες να θυσιάσουν. Παρόλα αυτά, φαίνεται ότι σήμερα παρουσιάζεται μια καλή ευκαιρία για μια ευρύτερη αναμόρφωση του φορολογικού συστήματος της χώρας. Οι επόμενοι λόγοι συνηγορούν υπέρ της άποψης αυτής:

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

α) Έχει γίνει συνείδηση στον ελληνικό λαό ότι το ελληνικό φορολογικό σύστημα παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα και ότι χρειάζεται μια ριζική αναμόρφωση. Βέβαια, καθένας μας αντιλαμβάνεται αυτήν την αναμόρφωση διαφορετικά. Όλοι μάλλον συμφωνούμε ότι πρέπει να διορθωθούν όλα τα κακώς κείμενα στην έκταση φυσικά που η διόρθωσή τους δεν θίγει τα συμφέροντά μας, διότι διαφορετικά κακώς κείμενα που είναι προς το συμφέρον μας αποτελούν κεκτημένα αγώνων –κατά ποίου άραγε;- τα οποία η Πολιτεία δεν δικαιούται να θίξει. Αυτό είναι το πρώτο βασικό θέμα που πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού. Το μεγάλο ερώτημα που τίθεται σε όλους όσοι διαμαρτύρονται για την πολυπλοκότητα του φορολογικού μας συστήματος και την αδυναμία της πολιτείας να το επιλύσει είναι το επόμενο. Είμαστε διατεθειμένοι όλοι να θυσιάσουμε ορισμένα από τα κεκτημένα τα οποία με διάφορες παρεμβάσεις πετύχαμε σε βάρος του κοινωνικού συνόλου στη μεταπολεμική περίοδο ή αυτά αποτελούν ταμπό που δεν τίθενται για συζήτηση; Είναι καλό όλοι μας να απαντήσουμε σ' αυτό το ερώτημα πριν αρχίσει οποιοσδήποτε διάλογος για την αναμόρφωση του φορολογικού μας συστήματος.

β) Η δημοσιονομική κατάσταση της χώρας είναι, όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, δεν ικανοποιητική και οι προοπτικές της δεν εμφανίζονται ευοίωνες. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την επιτυχία μιας ευρύτερης δομικής φορολογικής αναμόρφωσης διότι παρέχει στην Πολιτεία τη δυνατότητα φορολογικών μειώσεων που είναι απαραίτητο να γίνουν, ώστε να μην αυξηθούν υπερβολικά οι επιβαρύνσεις ορισμένων ομάδων του πληθυσμού πάνω στις οποίες θα πρέπει να μετατεθεί μεγαλύτερο φορολογικό βάρος.

γ) Η οικονομική κατάσταση της χώρας δεν είναι, επίσης, αρκετά ικανοποιητική και οι προοπτικές της δεν είναι ευοίωνες. Ύστερα από μια μακρά περίοδο δυσπραγίας της

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

ελληνικής οικονομίας, που οφειλόταν τότε σε εξωγενείς παράγοντες, και ιδιαίτερα στο τεράστιο κόστος προσαρμογής της έντονα προστατευόμενης και ευρέως επιδοτούμενης οικονομίας μας στο νέο ανταγωνιστικό περιβάλλον της ενιαίας εσωτερικής αγοράς, όσο και σε ενδογενείς παράγοντες, όπως η εσφαλμένη οικονομική πολιτική, και δεδομένης της οικονομικής κρίσης, η κατάσταση πρέπει να αλλάξει ριζικά. Απαιτείται αλλαγή στην πορεία της οικονομίας και αυτή η έντονη προσπάθεια προβλέπεται ότι θα συνεχιστεί και στην επόμενη πενταετία και αυτό δημιουργεί τέτοιες συνθήκες για την προώθηση μιας ευρείας φορολογικής αναμόρφωσης.

Οι συνθήκες επομένως φαίνεται να είναι ώριμες για μια ευρύτερη φορολογική αναμόρφωση και η Πολιτεία θα πρέπει να πάρει την πρωτοβουλία να την προωθήσει. Μια τέτοια αναμόρφωση θα πρέπει να γίνει αντικείμενο ευρείας συζήτησης, ώστε να ενημερωθεί το κοινωνικό σύνολο για τα προβλήματα του υφιστάμενου φορολογικού συστήματος, τη διάβρωσή του από τις κατά καιρούς παρεμβάσεις των διάφορων ομάδων πίεσης και των οργανωμένων συμφερόντων, ώστε να καταστεί δυνατή η προώθησή της.

Οι επιδιώξεις της φορολογικής αναμόρφωσης

Το φορολογικό μας σύστημα παρουσιάζει μια σειρά από αδυναμίες και προβλήματα που θα πρέπει να αντιμετωπίσει, τουλάχιστον εν μέρει, μια ουσιαστική φορολογική αναμόρφωση. Το βασικότερο όμως πρόβλημα που εντοπίστηκε και που πρέπει να επιλυθεί άμεσα είναι η πολυπλοκότητά του τόσο στο επίπεδο της φορολογικής νομοθεσίας όσο και στο επίπεδο των διαδικασιών εφαρμογής των φόρων και είσπραξης των δημόσιων εσόδων.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

Για το λόγο αυτό, η απλοποίηση του φορολογικού μας συστήματος, με την έννοια της απλούστευσης τόσο των νομοθετικών κειμένων όσο και των διαδικασιών επιβολής και είσπραξης των φόρων, πρέπει να αποτελεί την πρώτη επιδίωξη της φορολογικής αναμόρφωσης στη χώρα μας.

Σημαντική επιδίωξη πρέπει, επίσης, να αποτελέσει η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, καθώς και η προώθηση των άλλων επιδιώξεων οικονομικής πολιτικής (αύξηση απασχόλησης και μείωση ανεργίας, αύξηση αποταμιεύσεων, προώθηση επενδύσεων και οικονομικής δραστηριότητας, βελτίωση της ευημερίας κ.ά). Η προώθηση των επιδιώξεων αυτών θα πρέπει να γίνει τόσο με παθητικά μέτρα, με την έννοια της κατάργησης των διάφορων φορολογικών διατάξεων που πλήττουν τους πιο πάνω στόχους, ώστε το σύστημα να γίνει ουδέτερο από την άποψη αυτή, όσο και με ενεργητικά μέτρα, με τη θέσπιση δηλαδή κινήτρων που θα προωθούν τις επιδιώξεις αυτές. Φόροι που πλήττουν την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας και θα πρέπει επομένως να καταργηθούν είναι όλοι οι φόροι που επιβαρύνουν μόνο το κόστος παραγωγής των εγχώριων προϊόντων (λ.χ. τα πάσης μορφής χαρτόσημα που επιβάλλονται στις ενδιάμεσες συναλλαγές, ο ΦΚΕ ασφαλιστικών επιχειρήσεων και οι φόροι και τα τέλη διαφημίσεων, στην έκταση που οι τελευταίοι επιβαρύνουν επιχειρήσεις οι οποίες λειτουργούν σε ενδιάμεσα παραγωγικά στάδια). Οι φόροι αυτοί δεν επιστρέφονται κατά την εξαγωγή, ούτε επιβαρύνουν τα εισαγόμενα στα προηγούμενα της εισαγωγής στάδια, με συνέπεια να βλάπτουν την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων τόσο στην εσωτερική αγορά, όσο και στο εξωτερικό. Το μέγεθος της επιβάρυνσης από τους άμεσους φόρους, ιδιαίτερα τους φόρους των κερδών, περιορίζει την κερδοφορία των

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

επιχειρήσεων και πλήττει την επενδυτική και γενικότερα την επιχειρηματική δραστηριότητα με αρνητικές συνέπειες στην απασχόληση και τη ανεργία.

Σημαντική επιδίωξη της οικονομικής πολιτικής, που πρέπει επίσης να προωθήσει η φορολογική αναμόρφωση, είναι η δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών και η αναδιανομή του εισοδήματος. Αυτό θα πρέπει να επιδιωχθεί με την ενίσχυση των άμεσων σε σχέση με τους έμμεσους φόρους, καθώς επίσης και με την κατάργηση διατάξεων που βλάπτουν τη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών. Θα πρέπει, όμως, να αποφευχθεί μεγαλύτερη διαφοροποίηση των ονομαστικών συντελεστών κατά κλιμάκια εισοδήματος, η οποία αποδυναμώνει τα κίνητρα ανάληψης επενδυτικής και γενικότερα οικονομικής δραστηριότητας.

Οι πιο πάνω επιδιώξεις είναι γνωστό ότι αλληλοσυγκρούονται μεταξύ τους, με την έννοια ότι η προώθηση της μιας συνήθως παρεμποδίζει την προώθηση της άλλης και είναι έργο της πολιτικής ηγεσίας να τις ιεραρχήσει και να τις συγκεράσει.

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το φορολογικό σύστημα και οι αλλαγές τις οποίες έχει υποστεί και θα υποστεί στο μέλλον είναι από τα σημαντικότερα θέματα αφού ένα τέτοιο θέμα δεν έχει μόνο οικονομικό αντίκτυπο για την χώρα αλλά σαφώς και κοινωνικό.

Το ελληνικό φορολογικό σύστημα έχει δεχθεί πληθώρα αλλαγών. Όπως παρατηρήσαμε και παραπάνω κάθε έτος υπάρχουν αλλαγές και πολλές φορές επεξηγηματικοί εγκύκλιοι ακυρώνουν την ισχύ των νόμων.

Δεδομένης της δύσκολης οικονομικής συγκυρίας την οποία βιώνουμε αλλά και την ύπαρξη του ΔΝΤ στην ελληνική οικονομία, βρισκόμαστε στο κατώφλι ενός νέου φορολογικού νόμου.

Για την αναβάθμιση του νέου φορολογικού συστήματος στην χώρα μας χρειάζεται Ένα φορολογικό σύστημα με αναπτυξιακό προσανατολισμό. Το Φορολογικό Σύστημα, δεν είναι από μόνο του μοχλός ανάπτυξης. Ο κύριος λόγος ύπαρξής του είναι η εξεύρεση πόρων για την άσκηση Δημοσιονομικής Πολιτικής. Μέσω όμως, του αναδιανεμητικού του ρόλου μπορεί να υποβοηθήσει το κύριο μηχανισμό που προσανατολίζει τις προτεραιότητες και τον χαρακτήρα της ανάπτυξης. Δεν πρέπει να δημιουργεί εμπόδια στην οικονομική δραστηριότητα, αλλά να ενισχύει τις επιχειρηματικές δραστηριότητες που τεκμηριωμένα προωθούν την παραγωγική ανάπτυξη της χώρας, τον σεβασμό και την προστασία του περιβάλλοντος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Αργυρός Η., Φορολογία '98, Εκδόσεις Ηπειρωτική, 1998
- Δερτιλής Γ., Ατελέσφοροι, ή, τελεσφόροι : φόροι και εξουσία στο νεοελληνικό κράτος, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 1991
- Ιγνατιάδης Α., Νομοθετικά κείμενα φορολογίας εισοδήματος-Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων : με τις κυριότερες τροποποιήσεις, Θεσσαλονίκη, 1992
- Ιγνατιάδης Α., Θεωρητική και εφαρμοσμένη λογιστική εταιρικών επιχειρήσεων : νέα έκδοση σύμφωνα με το Ε.Γ.Λ.Σ. και τις τροποποιήσεις της φορολογικής νομοθεσίας, Θεσσαλονίκη, 1993
- Καούνης Δ., Φορολογική λογιστική II : φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, Αθήνα, 1991
- Κολιούσης Γ., Κώδικας φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, Δελτίο Φορολογικής Νομοθεσίας, Αθήνα, 1993
- Κώδικας φορολογικών κινήτρων: με τις ερμηνευτικές λύσεις, τη δικαστηριακή νομολογία και τις σχετικές διατάξεις., Πάμισος, 1996
- Κώδικας φορολογίας εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων: κωδικοποίηση των ν.δ. 3323/55 και ν.δ. 3843/58 μέχρι και των φορολογικών νόμων 2065/92, 2093/92, 2120/93, 2157/93 και 2166/93. Πάμισος, 1993
- Σταματόπουλος Δ., Καραβοκύρης Α., Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων: διατάξεις και ερμηνεία ., Εκδόσεις Σάκκουλα, 2000

Οι φορολογικές μεταρρυθμίσεις στη Ελλάδα τα τελευταία χρόνια

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

- www.emea.gr
- www.taxisnet.gr
- www.taxheaven.gr
- www.oe-e.gr
- www.kerdos.gr
- www.isotimia.gr
- www.express.gr
- www.iobe.gr
- www.tovima.gr
- www.enet.gr
- www.mnec.ge
- www.statistics.gr